

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egyes példány ... 1080 Lej
Folyóirat ... 540 Lej
Helyi ... 270 Lej
Külföld ... 90 Lej

Mindentekelőtt a szabás szerint

Egyes példány ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Mussolini, Mello Franco és a Times

Írta: Jakabffy Elemér dr.

Amidőn Woodrow Wilson, az Amerikai Egyesült-Államok elnöke, az európai nemzetkisebbségek ügyében állást foglalt, hangsúlyozta, hogy nagy európai néptömegek elnyomása újabb véres háború forrása lehet, miért is kijelentette: az Egyesült-Államok nem biztosíthatják az új vagy megnagyobbított államok azon területi állományát, amely részükre a békeszerződések folytán jutott, ha biztosítékot nem nyernek, hogy az új államokban meg nem ismétlődnek ugyanazok a viszonyok és rendszerek, amelyek elnyomáshoz és ezzel újabb bonyodalmakhoz vezetnek.

Wilson elnöknek ezt a felfogását magáévá tette a megalakult Nemzetek Szövetsége és ennek Tanácsa jogot nyert az egyes államokban a kisebbségek helyzetének ellenőrzéséhez és azoknak külön szerződésekben biztosított jogaik védelmére.

A német birodalom és Olaszország külön kisebbségi szerződéseket alá nem írtak. Ennek ellenére a német kormány már a békeszerződés aláírása előtt kijelentette, hogy kész a nemzetkisebbségek részére ugyanazokat a jogokat biztosítani, amelyek a külön szerződésekben a kisebbségeket megilletik. A fasiszták életbeléptetése előtt az olasz kormány hasonlóan kijelentést tett.

A nemzetkisebbségek tehát 1924-ig teljes bizalommal állapíthatják meg: az európai politikai élet minden tényezője egyhangúan azon álláspontra helyezkedik, hogy az európai béke fenntartásához feltétlenül szükséges a nemzetkisebbségek továbbélésének és fejlődési lehetőségének kellő biztosítása.

Ugy gondoljuk: csak az egyes kormányoknak ezen felfogás ellen mutatkozó tényei azok, amelyekről panaszolnunk kell és nekünk csak azért kell küzdenünk, hogy a világ figyelmébe az ilyen helytelen és az egyetemes európai szellemmel ellentétes kormányintézkedésekre felhívassék. Az utódállamok kormányai sem tettek soha olyan nyilatkozatot, mintha ők ezen egyetemes szellemmel szemben más véleményen volnának, ellenkezőleg valahányszor a kisebbségek valamelyik kormányintézkedése ellen panasszal éltek, mindenkor bizonyítani igyekeztek, hogy a kisebbségi szerződések értelmében jártak el, mert ők is tudják, hogy az európai béke csak ezen szerződések betartásával biztosítható.

Nagy csalódás érte tehát a kisebbségeket, amidőn a Nemzetek Szövetségének egy tagállamának kormánya, még pedig az olasz fasiszta azon új tételt állította fel: a többségi elv magától értetődő következménye, hogy a kisebbségek asszimilálását és eltűnését célozhatja. Még ennél is nagyobb meglepetésben részesültünk, amidőn Mello Franco a Nemzetek Szövetségének ülésén hirdette, hogy a kisebbségi védelem célja a kisebbségek asszimilálásának csendes, nyugodt mederbe terelése, vagyis lassu előkészítése a teljes nemzeti egység helyetfoglalásának.

Ha mindezek után a Rothermere-akcióval

kapcsolatosan a „Times”-ben azt olvashattuk, hogy a határigazítások helyett egyetlen helyes álláspont, a kisebbségek mielőbbi asszimilálása, egy felmerült bennünk a kérdés: vajjon nem érzi-e a Nemzetek Szövetsége, hogy eredeti tételle, amely szerint a nemzetkisebbségek védelmét szükségesnek tartja, esetleg revízió alá veendő? Hiszen ezt a tételt immár tagadja egyik tagállamának kormánya, a tételt meggyengítette saját előadójára és tagadásba veszi

A kormány és az albaiulai nagygyűlés.

Hir szerint a kormány meg fogja akadályozni a gyűlés megtartását. A nemzeti-parasztpárt nem vesz részt a parlament megnyitó ülésén. Megszigorítják a kereskedelmi törvényt az ország jobb hírneve érdekében.

(Az Aradi Közlöny bucaresti tudósítójának távirata.) A nemzeti-parasztpárt végrehajtó bizottsága tegnap folytatta ülését, amelyen résztvettek egy parlamenti kiküldöttek, mint a vidéki szervezetek kiküldöttei. Elhatározták, hogy október 15-én délelőtt 11 órára összehívják a párt intéző-bizottságát, valamint a parlamenti csoportot. Elhatározták továbbá, hogy a nemzeti-parasztpárt nem vesz részt a parlament megnyitó ülésén, hanem Vaida Sándor és Mihalache fogják majd az időközi választások igazolása során a nemzeti-parasztpárt sérelmeit felsorolni. A magyar optások perével is foglalkozott a végrehajtó-bizottság és megbízta Vaida Sándort, Grigore Juniant, Caius Brediceanut és Lugojeanu képviselőket, hogy e kérdést a legalaposabban tanulmányozzák, kapcsolatban Románia külpolitikai helyzetével, valamint az egész agrárreformmal, hogy ebben az ügyben a parlament egyik legközelebbi ülésén a párt részéről interpellációt terjeszthessenek elő. Végül elhatározták, hogy a megyei szervezeteket felkérjük, hogy október 25-ike és 30-ika közt tartsanak gyűléseket és azokon válasszák meg a gyulafehérvári pártkongresszusra kiküldendő tagokat.

A gyulafehérvári kongresszus időpontját véglegesen nem állapították meg. Az eddigiek szerint november 6-án lesz a kongresszus, a végleges dátumot azonban az intézőbizottság fogja csak meghatározni.

A gyulafehérvári kongresszus ügye élénken foglalkoztatja a fővárosi lapokat. A Politica erről a következőket írja:

— A kormányt sokkal jobban foglalkoztatja Gyulafehérvár kérdése, mint azt hinnők. A kormány elvesztette azt a nyugodtságot, melyet tanusított. Ezért a kormány nagyobb számú csendőrcsapatokat dirigált Erdélybe. A CFR állomása utasítást kaptak, hogy a csendőrcsapatok szállítására megfelelő vagonokat bocsássanak rendelkezésre. A kormány el van határozva — írja a Politica. — hogy megakadályozza a gyulafehérvári gyűlést, mert azt az ország konszolidációja ellen irányuló aktusnak tekintik.

Az Adeverul szerint a liberálistárpárt, illetve Bratianu Ionel miniszterelnök komolyan mérlegelve a helyzetet, hajlandónak nyilatkozott arra, hogy felvegye a tárgyalásokat a nemzeti-parasztpárttal és hogy kompromisszumot találjon a megegyezésre. Az Adeverul arra a

egy olyan sajtóorganum, amely szintén egy tagállamának kormányához áll közel.

Ugy érezzük, a Nemzetek Szövetsége sajtó tekintélyét ássa alá, ha ilyen komoly megnyilatkozások után nem gondol arra, hogy miképpen a leszerelési kérdésben, ugy ebben is, egy szakbizottságot kellene kiküldenie, hogy ezzel a világ szakértőinek alkalmat nyújtson, lejtsek ki álláspontjukat, vajjon: továbbra is európai érdek-e bennünket, kisebbségeket megvédeni, avagy az európai béke veszélyeztetése nélkül, mi a nemzeti sovinizmus áldozatait dobhatók vagyunk.

konkluzióra jut, hogy a megegyezés útja nincs elvágva és megvan a hid, melyen át a megegyezés létrejöhet. Azonban ennek az a kulcsa, hogy Bratianu Ionel végre szálljon le a magasból, tekintve egyenrangú félnek a nemzeti-parasztpártot és terjesszen olyan feltételeket eléje, amelyek megfelelnek a nemzeti-parasztpárt tekintélyének.

Az Adeverul közli azt az intervjút, melyet Goga Oktavian adott egy nagyváradi újságírónak. Ebben a volt belügyminiszter hangoztatja, hogy nemcsak nem vonul vissza a politikától, de teljes erővel készül résztvenni a politikai akciókban.

Parlamenti körökben meglepetést keltett, hogy a kormány a törvényegységesítő tervezetek közül mindenekelőtt az új kereskedelmi törvény tervezetét terjeszti még az év folyamán a parlament elé. Ez közgazdasági érdekből történt, mert a kormányt gondolkodóba ejtette az utóbbi időkben megismétlődő sok bukás és arra a megállapodásra jutott, hogy a kereskedelem ellenőrzésének hatékonyabb eszközeit kell biztosítani, mint amelyeket a jelenlegi életben levő kereskedelmi törvények lehetővé tesznek. A csalárd visszaélések preventív üldözését tüzi ki célul az új kereskedelmi törvény, amely nagyjában a jelenlegihez simul. A mostani régi kereskedelmi törvény, egyes hibáitól eltekintve, modern, de a gyakorlat bő adatait szolgált a módosításhoz. Főleg az utóbbi évek tapasztalatainak felhasználásával történt meg a kodifikálás.

Főleg a kereskedelmi törvénynek a részvény társasági jogra vonatkozó részét módosítják. E tekintetben az erdélyi törvény csupán a legfontosabb kérdésekben mond ki kötelező jogszabályokat s így a részvénytársaságok tulajdonképeni jogforrása az alapszabály volt. Az okiráltságbeli törvény ennél sokkal szigorubb, kimerítőbb és részletesebb és mégis a gyakorlat azt bizonyította, hogy a törvény nagy körültekintése mellett is a gyakorlatban a részvényesek védelemre szorultak az igazgatósággal szemben. A Viitorul ellenzi az új kereskedelmi törvény módosítását és rámutat arra, hogy igen sok esetben az igazgatóság különböző címeken az egész nyereséget elviszi és osztalékot nem ad. Megszorítják a jelenlegi kódexeknek a mérleg valódiságára vonatkozó rendelkezéseit. A kormány mindettől az ország kereskedelmének megszilárdulását várja és azt, hogy közgazdasági életünk kifelé jobb hírnévre tesz szert.

* Jakabffy Elemér dr. ezen cikkét a most Berlinben megindult „Nation und Staat” c. folyóirat közölte. A magyar eredeti a Magyar Kisebbség-ben jelent meg.

Ujabb vizsgálat Aradváros és megye tanácsai ellen.

A minisztérium most már Tomescu vezérfelügyelőt, az ismert felosztási szakértőt küldte Aradra. — A vezérfelügyelő nyilatkozata.

(Arad, október 7.) Néhány heti szünet után újabb vizsgálat indult meg az aradi városházán, az aradi városi tanács működése ellen. Tegnap délután Aradra érkezett Tomescu belügyi vezérfelügyelő, akit a belügyminisztérium azzal bízott meg, hogy vizsgálatot vezessen be az aradi városi és a megyei tanács ellen. A vezérfelügyelő felkereste Georgescu János megyei prefektust, akivel hosszasan értekezett. Megérkezése alkalmával bejelentette, hogy a miniszteri megbízás utasítást ad, hogy a vizsgálat befejezése után, október 20-ikára hívja össze a megyei tanácsot, hogy válaszoljon az általa feltekert kérdésekre. A vezérfelügyelő a prefektus vendége.

Ma reggel kezdte meg a munkát Tomescu vezérfelügyelő. A délelőtti órákban először Georgescu János prefektussal folytatott megbeszélést, majd a városházára ment, ahol felkereste dr. Angel István polgármestert. Felmutatta a minisztérium megbízólevelét, majd kijelentette, hogy elsősorban a városi pénztárt óhajtja felülvizsgálni. A polgármesterrel együtt mentek a pénztárba, amelyet déli 1 óráig inspicált. Ekkor bejelentette, hogy délután fél 5 órakor folytatja a vizsgálatot, amikor is a számadásokat vizsgálja felül. Délután öt órakor újból megjelent a városházán, ahol az egyes munkálatok aktáit nézte át, majd a tanácsülések jegyzőkönyveit és számos pénzügyi aktát tanulmányozott. Beszélgetést folytattunk Tomescu vezérfelügyelővel, aki a következőket mondotta el:

— Engem a minisztérium, mint tisztviselőt, Aradra küldött, hogy az aradi városi és megyei tanácsok működését felülvizsgáljam, áttekintsem a tanácsok ügyvezetését és az esetleges mulasztásokat, vagy szabálytalanságokat írásban közöljem a minisztériummal. Körülbelül tíz napig maradok Aradon. Ezalatt az idő alatt befejezem mindkét vizsgálatot, annál is inkább, mert a minisztérium október 20-ikára már egybehívta a tanácsot, hogy az általam feltekert kérdésekre válaszoljon. Egyebet egyelőre nem mondhatok.

Tomescu vezérfelügyelőt már ismeri Arad közönsége, őt küldötte az avarescanus-kor-

mány ide, hogy vizsgálatot folytasson le Arad régi tanácsa ellen. A vizsgálat eredményeképpen fel is oszlatták az akkori tanácsot. Most újból megjelent Aradon és a beavatottak vé-

Franciaország nem tárgyal Rakovszkyval.

Csicserin szövidaris a szovjetkötet párisi működésével, aki hü tolmácsa a szovjetnek. — Súlyos következmények várhatók.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójának távirata.) Rakovszky párisi szovjetkötet visszahívása körül még mindig folynak a harcok. A Petit Parisien értesítése szerint a Quai D'Orsay-n most simitának utolsókat azon a jegyzéken, amelyet Herbertte moszkvai francia követ Csicserinnek átnyújt és amelyben Rakovszky visszahívását kéri. A jegyzékben számos érvelés sorakoztatnak fel és leszögezik, hogy a normális viszony fenntartása megköveteli a követ visszahívását. Herbertte közölni fogja Csicserinnek azt is, hogy Franciaország nem hajlandó többet Rakovszkyval tárgyalni és az orosz-francia tárgyalások érdekében haladéktalanul meg kell történnie a követ visszahívásának.

Nagy feltűnést keltett a párisi szocialis-

Kivégezték Olmützben Lecian rablógyilkost.

Nem akarta látni sem rokonait, sem a vigaszthozó lelkészt. Utolsó vacsorája bécsi szelet volt burgonyasalátával.

Olműzből jelentik: Csütörtök reggel 6 órakor végezték ki az itteni hadosztálybíróság fogházának udvarán Lecian Mártont, a kötélt általi halálra ítélt többszörös rablógyilkost. Lecian utolsó estjén cigarettát kért, vacsorára pedig bécsi szeletet rendelt burgonyasalátával. Az éjszakát nyugtalanul töltötte a rablógyilkos, egyik cigarettát a másik után szívta el és mikor a fegyházőrök rá akarták venni, hogy feküdjön le és aludja át utolsó éjszakáját, azt felelte, hogy lesz még elég ideje pihenni a pokolban is.

Látogatókat nem fogadott Lecian, sőt rokonait sem engedte magához. A lelkész ellen is tiltakozott, mikor hozzá akarták vezetni. Az ítéletet Wohlschläger prágai állami hóhér hajtotta végre.

ménye szerint ez a vizsgálat most már egész bizonyosan felosztást eredményez. Hiszen Tomescu már egyszer beigazolta, hogy szakértő a tanácsok felosztásában. A vezérfelügyelő látogatása következtében Angel István dr. polgármester elhalasztja Budapestre való utazását és csak a vezérfelügyelő távozása után kezdi meg szabadságát. A polgármester az esetleges újabb vádakra memorandumban fog védekezni a közigazgatási bizottság előtt.

ták lapjának, a Soirnak cikke Rakovszky visszahívásáról. A lap külön tudósítót küldött Moszkvába, aki intervjút folytatott Csicserinnek. A külügyi népbiztos leszögezte, hogy a kormány nem hagyta jóvá a követ visszahívását, hanem teljes egészében tiltakozott a visszahívás ellen. Ő maga szövidarisnak jelenti ki magát Rakovszky párisi tevékenységével. Rakovszky Párisban hü tolmácsa a szovjetkormánynak és ezért barátságosan aktusnak deklarálják a francia kormánynak erre követelését. Ennek súlyos következményei lehetnek a két állam viszonyára. A rendkívüli élehangnyilatkozatban Csicserin kiki a „reakciós” francia sajtó ellen, amely állandóan támadja Rakovszkyt.

Mielőtt a hurkot a nyakára tették volna, az iránt érdeklődött Lecian, hogy új akasztófát kapott-e. A halál 6 óra 6 perckor állott be. A kivégzéshez csupán a hivatalos távirati iroda képviselőjét engedték be. Lecian holtteste még egy félóráig maradt az akasztófán. Innen a halottaskamrába vitték és az éj folyamán eltemették.

— **Cuzá a régenstanácstól kér vizsgálatot a baltii választás ügyében.** Bucurestiből jelentik: Cuzá professzor táviratot intézett a régenstanácshoz, kérve, indítsák meg a vizsgálatot a baltii választások ügyében és bocsássák szabadon az ez alkalommal letartóztatott cuzista vezetőket.

T A R C A.

Pék.

Irtá: KOSZTOLÁNYI DEZSŐ.

(Fehér, fehér, fehér. Amint áthaladok a fényes bolton a pékműhelybe, a sütemények birodalmába s szemem elkáprázik a fehérségtől. Nemcsak a falak vakítóan fehérek, hanem minden, a ládában a liszt és só, a szakajtóban a savanykás illattal erjedő tészta, a munkásokon a köpeny és zubbony, a kosarakkal szaladgáló pékinások meztelen teste, kiknek minden öltözete egy fehér szipka meg egy fehér alsónadrág. Pár pillanat múlva — a mimikri törvényénél fogva — magam is megfehéredem, mintha decemberi hózárvárban járnék. Cipóm a kőkockákon heverő vékony lisztréteget tiporja, viszolygó áhitattal. Hajam lassanként bezuzmarásodik. Mindenünnen hull rám az áldás. Az öreg pék — régi kitűnő szakmunkás — nyugodt, kedélyes, igen kövér. Puhá duplatoka himbálódzik álláról, mint a frissen dagasztott kenyértészta s lógó melle is fölöttébb tekintélyes. „Kicsi zsemlye, kövér pék” tartja a régi mondás. Hlába, évtizedeken át nem lehet büntetlenül kóstolgatni ezt a sok jó holmit. Tisztelettel tekintek a nemes céhnek e tagjára, mely már a tizennegyedik században működött nálunk, cimerében két fakánállal, vagy egy perccel. Add meg nekünk mindennapi kenyérünket).

— Mi lesz a délutáni kávé mellé?

(Fujni kezd egy hosszú listát, de félbeszakitom, máris jóllaktam). Hány süteményt csinált ma?

— Mint mindennap. 26.000 darabot. Ebből tejesvizes 17.000, vajás 5000, finom pogácsa 1100, kétszersült 1650, zsúrkenyér 780 stb. stb.

— Melyik kerület fogyasztja a legtöbb süteményt?

— A Belváros. De ebben a kerületben használják leginkább a gyögsüteményeket is. Az aleuronátkenyér, melynek keményítőjét, cukrát kimossuk, úgy, hogy csak a liszt lelke marad benne, meg a „levegőkenyér”. Ezt a legsúlyosabb cukorbetegék eszik. Készítünk aztán nekik tortákat, zacharinmal, habbal. Fogyasztó kenyeret azok kapnak, akik nagyon elhíztak. Belgyógyászok utmutatása szerint állította össze az üzletvezető ur a darakenyér, meg a fekete rozskenyér azoknak, kiknek a belük renyhe. A Graham kenyérnek durva, öröletlen korpaszemecskéje valósággal kiszikálja a gyomrot.

— Miből áll a katófák komiszkenyere?

— Nyolcvan százalékos őrlésű rozslisztből, gyengén sózva.

— Mennyi lisztet tudnak feldolgozni naponta?

— A barnasütők, akik csak kenyeret készítenek, husz zsákot öt emberrel, mi finomsütők husz zsákot husz emberrel.

— Mikor kel?

— Télen-nyáron hajnali négykor. A pék hajdan éjszakai munkás volt, ma nappali.

— Mit csinál legelőször?

— Mindenekelőtt lemegyek az öltözőbe, levetközöm, hideg és meleg zuhanyt veszek. Ez kötelező minden munkásra nézve. A péknek olyan tisztának kell lenni, mint a vakart halmak. Utána kovászolok, elkészítem a tésztát, de a sütésnek csak hatkor szabad kezdődni. Nehéz munka ebben a hőségben, pedig ma már jobbra gépek dolgoznak helyettünk. Itt a kiflicsináló gép. (Megnyom egy gombot s úgy hullanak elem a gyönyörű, összegöngvölt kiflik, mint rotációból az újságpéldányok).

— Tudja-e, mester, mit jelent a kifli meg a császárszemlye? Ez itt a félhold, mellette pedig a csillag. Akár a török lobogón. A déli harangzó is a törökökön való győzelmet hirdeti. Ha tehát valaki déli harangzókor kiflit és császárszemlyét eszik, az kétszeresen áldoz a történelem emlékének.

— Hol járt?

— Franciaországban, Angliában, Svájcban.

— Mit tanult tőlük?

— Nem sokat. Egy itteni munkás félóra alatt elsajátítja fogásaikat, de ha onnan jön hozzánk tanonc, az fél évig sem ismeri ki magát iparunkban. Sehol sincs annyiféle sütemény, mint nálunk. Teszem a francia. Az nagyon ragaszkodik az évszázados hagyományához. Mindig csak a petit pain, a baba, a croissant.

— De azért pompás a croissant.

— Ez az egyetlen fénylőzésük. Csak úgy csorog róla a vaj. Nem sajnálják. Drága is. Egyébként nincs szívük a sütőiparhoz. Semmi újításról nem akarnak tudni. Egyszer egy párisi pék ünnepi kalácsot csinált, beledugta az ujját, széthuzgálta a tésztát. Nézttem egy darabig, hogy ügyetlenkedik, aztán kikaptam a kezéből s remek bécsi kalácsot fontam neki, a hogy nálunk szokás. Ő erre éktelen dühre gerjedt, azt mondta, hogy ez német praktika, majd a fejéhez vágta a tésztát. Kenyerük is lyukacsos, üres, szalmaizü. Az angol kenyér is hasonló, csak ép négyszögletűre formálják? Svájc a sörperocet készíti, melyet előbb megfőznek, aztán meg is sütnék. A német kenyér? (Megvetően legyint). Arról jobb nem beszélni.

— A pasztrána honnan való?

— Olasz.

— Pastránának hívják az olasz kocsisok

Indult-e bűnügyi eljárás a Népbank igazgatói ellen?

Az aradi törvényszék főelnöke szerint kereskedelmi természetű vizsgálatról van szó. — Bedő Árpád dr. viszont bűnügyi vizsgálatról is tud.

(Arad, október 7.) Az Aradi Ipar- és Népbanknál megindult szanálási akció és az igazgatóság egyes tagjai ellen Bedő Árpád dr. volt igazgatósági tag feljelentésére megindult törvényszéki vizsgálat ügye ma rendkívül érdekes fázishoz érkezett el. Nemcsak pénzügyi, de jogászai körökben is, ma az a meglepő hír terjedt el Aradon, hogy a bank ellen bűnügyi vizsgálat indult meg, amennyiben a legutóbbi napokban több feljelentést adtak volna be az igazgatóság ellen. Munkatársunk még a délelőtti folyamán felkereste Barbura Sever dr. törvényszéki főelnököt, valamint Ornstein Árpád táblabíró, a cégbíró, a cégvezető, akik azonban mit sem tudtak az állítólag megindult bűnügyi vizsgálatról.

— Mindössze annyi tény, — mondotta munkatársunknak Barbura dr. főelnök — hogy a törvényszék még a nyár közepén a beérkezett többrendbeli bejelentés nyomán elrendelte a vizsgálatot, amely azonban nem bűnügyi természetű, hanem csupán a kereskedelmi törvény vonatkozó utasításai értelmében történő egyszerű vizsgálat és ennek levezetésével Moldovan Sabin törvényszéki albiró lett ideiglenesen megbízva, aki a vizsgálatot meg is indította. A Moldovan megbízatása azonban a napokban lejárt és a vizsgálati iratok most Pop Jenő I. szekciós törvényszéki bírónak kerültek, aki tovább folytatja a megkezdett vizsgálatot és annak eredményéről valószínűleg már a legközelebbi napokban jelentést fog tenni a törvényszéknek, amely ezután meghozza további döntését.

Munkatársunk ezután az Aradi Ipar- és Népbank felszámolását végző egyik igazgatóhoz fordult felvilágosításért, aki azonban szintén nem tudott a bűnügyi vizsgálat elrendeléséről. A kérdéssel kapcsolatban azonban közölte velünk, hogy a megindult szanálási akció annál is inkább kielégítő mederben halad, miután a betéteseknek eddig több mint 75 százaléka aláírta a türelmi nyilatkozatot, míg a betétesek fenmaradt csokely töredékével is komoly tárgyalások folynak.

Ezután Bedő Árpád dr. ügyvédet, a bank volt igazgatósági tagját kereste fel munkatársunk. Bedő dr. kérdéseinkre azt a meglepő választ adta, hogy az Aradi Ipar- és Népbank

újjas, ócska lebernyegét, melyen csupa dudor és gyürődés van. Immen a neve. Szereti?

— Én csak a lángost szeretem. Borkorcsolyának.

— Miért nincsenek nőpékek?

— Mert nem bírják a strapát.

— Ki a pék legnagyobb ellensége?

— A svábbogár.

— Ki vitte maguk közül legtöbbször?

— Gorkij Maxim. Pékinas volt.

— Járnak-e a boltba sokan koldulni?

— Mindennap legalább száz ember jön be, koldusok, de jólöltözött emberek is, hogy csak egy falat kenyert. („Egy falat kenyert”: a nyomoruság évezredes tragikus kiáltása, melyhez csak egy hasonló van: „Az utolsó párna.”)

— És adnak nekik?

— Ha valaki kenyeret kér, annak adni kell. Aztán van itt elég.

(Ez igaz. Itt a kenyér-ország. Kenyérasztalok, cipő-kepek, puttyokban pirosra sült ropogós vajas kiflik, császárszemlyék, sós és sajtos stanglik, pogácsák, tejes, cukros és vajas puffancsok, ripacsos, horpadt pasztrák s hosszú néger-barna kávéházi fonottkálcsok. A háromemeletes óriási kemence, melyet forróvízzel töltött csövek melegítenek gyöngéden, ontja magából a töméntelen süteményt reggeltől-estig. Közben dong a műhely a gépek zajától. Emelődaruk forognak, a szítógépekbe huzzák fel a lisztet, villamos habverők berregnek s kattog a dagasztógép is, mely itt a fehértésztát gyurkálja, amott a kutyakenyérnek való zöldes-fekete habarcsot, sokkal fáradhatatlanabbul és szorgosabban, mint a tűzről pattant falusi menyecske karja. Minden ragyog a tisztaságtól. Látogatásom után is jó étvágygyal fogyasztom majd el délutáni kiflimet.)

ügyében a törvényszék hivatalból valóban elrendelte a bűnügyi vizsgálatot is és most két oldalról indult meg a vizsgálat a bank, illetve egyes igazgatósági tagok ellen. Közölte ugyanis Bedő dr., hogy a törvényszék legutóbb a vizsgálat és a bizonyítékok kiegészítését, valamint szükség esetére újabb tanukihallgatásokat rendelt el. Ezzel párhuzamosan azonban megindult a bűnügyi vizsgálat is annak a megállapítására, mennyiben felel meg a valóságnak az, hogy a pénzügyi Tagányi Sándor dr. adósságainak kiegyenlítése céljából egy nagyobb mennyiségű részvény-pakettet vett át tőle túlzott áron, ami az 1875. évi

A mexikói kormány vérbefojtotta a forradalmat

Csak Veracruz tartományban vannak még harcok. Újabb kivégzések országsszerte.

Mexikóból jelentik: Az országban mindenütt helyreállt a nyugalom, kivéve Veracruz tartományt, ahol még mindig erős harcok folynak a felkelők és a kormánycsapatok között. A kormány csapatai tegnap elfogták Cujano fekelővezért, akit kivégeztek. A tábornok meglepő nyugalommal állott a puskacsó elé és az utolsó pillanatban mosolyogva intett bucsut az egyik újságírónak, akinek azt mondotta:

— A viszontlátásra!

Klofac cseh politikus a szerbek kémje volt.

A háboru előtt és alatt kémirodát tartott fenn Prágában a volt reichsrati képviselő. — Szenzációs leleplezések a cseh pártvezérről.

(Az Aradi Közlöny hécsi szerkesztőségétől.) A „Der Morgen” című bécsi lap a titkos levéltár aktái alapján szenzációs leleplezéseket közöl Klofac Vencelről, az ismert cseh pártvezérről, volt csehszlovák hadügyminiszterről, aki az összeomlásig az osztrák Reichsrat tagja volt. Az akták szerint Klofac a háboru előtt és alatt egészen letartóztatásáig a szerbek kémje volt. Néhány héttel a háboru kitörése után, 1914. szeptember 5-én Prágában letartóztatták Klofac reichsrati képviselőt kémkedés miatt. A letartóztatás közvetlen oka egy Ort Vencel nevű ember levele volt, amelyet ez Svájcban írt Klofacnak. Ebben a levélben Ort értesítette Klofacot, hogy a külföldön élő csehek csak az alkalmas időpontot várják, amikor Csehországnak szüksége lesz erejükre. Nyomban a letartóztatás után a rendőrség házkutatást tartott Klofac prágai lakásában és számos Oroszországból származó levélre bukkant. A levelek egy részét orosz kémeink írták, akik az orosz vezérkar megbízásából működtek Ausztria-Magyarországban, összeköttetésben állva Klofacnal.

Klofac 1914. szeptember 5-től 1917. május 24-ig, tehát közel három éven át volt a hadosztály-törvényszék börtönének lakója anélkül, hogy a vádirat elkészült volna. A vizsgálat azért huzódott el, mivel Belgrád bevételét után a szerb külügyminiszterium archivumában egy csomó aktát találtak, amelyekből kitudott, hogy Klofac éveken át kémvizsgálatot teljesített Szerbia részére.

Az osztrák Reichsrat 1917. június 22-i zárt ülésén Zapp-Birkenstätten akkori Landwehr-miniszter a következő közléseket tette Klofac ügyére vonatkozólag:

— Klofac képviselő már jóval a háboru kitörése előtt éveken keresztül kém-irodát tartott fenn Prágában. A monarchia minden részéből titkos irással kém-jelentéseket kapott, jól megfizette ezeket és tárgyalásokat folytatott katonai tervek megvásárlása ügyében is. Az osztrák-magyar tüzérség 1914-ben újszerű lövedéket vett alkalmazásában. Már 1914. április 6-án Klofac részletes jelentést tett erről a lövegről Palijics Dragomir szerb tüzér-örnagynak. Ezt a jelentést Belgrád bevételét után megtaláltuk a szerb miniszterelnök iratai között. Jellemző azokra a szoros kapcsolatokra, amelyek Klofac és a szerb kormány között fennállottak, hogy Klofac az osztrák Reichsratban tartott beszédeit előzőleg jóváhagyás

XXXVII-ik törvénycikk 218. szakasza értelmében tilos és kereskedelmi bűncselekményt képez. Éppen ezért a törvényszék bekérte a pénzügyi miniszternek a likvidáció megkezdéséig szóló, valamint a jelen állapotot kitüntető mérleget, hogy ezekből megállapíthassa a bank vagyoni helyzetét. A törvényszék ugyanis a fenti körülményeket a bank 1927. évi augusztus 31-én megtartott közgyűlésén felvett jegyzőkönyvéből állapította meg, amelyben nyoma van Barabás Béla dr. és Koch Dániel között lefolyt és a kérdésekre vonatkozó vitának. Ugyanakkor azonban a törvényszék eltekintett a könyvszakértő meghallgatásától, amelyet egyelőre nem tart szükségesnek, amennyiben további döntését — amint azt Barbura dr. főelnök is kijelentette — csak a bírói vizsgálat eredménye, illetve Pop Jenő törvényszéki bíró jelentése alapján hozza meg.

Morelosban kivégezték Gonzales tábornokot a forradalomban való részvételért, azon kívül a tilleri parancsnokot és az ottani törvényhozó testület 13 tagját. A mexikói szövetségi kormány kiadta a parancsot, hogy az ország valamennyi pénzügyi hatósága haladéktalanul szállíttassa a rendelkezésre álló pénzt a fővárosba. A kormány ezeket az összegeket fel akarja használni arra, hogy most már véglegesen leverje a forradalmat.

és cenzurázás céljából mindig elküldötte Belgrádba. Klofac azonban nem szorított kizárólag a kémkedésre az ő feladata volt, hogy magában Ausztria-Magyarországon megszerveze az osztrákellenes propagandát. Már jóval a háboru előtt a sorozó helyiségek környékén az ifjaknak cédulákat nyomtak kezükbe, amelyek többek között a következőket tartalmazták: „Ha megtanítanak benneteket löni, úgy tanuljátok meg, a helyes időpontban azután a fegyvert saját hóhéraitok ellen fordíthatjátok.”

— Ez a röpirat nem hagy fenn kétséget, minden cseh katona megérthette, hogy ki ellen kell fordítani a fegyvert. Magában Prágában 38 különböző ilyen röpiratot osztogattak. Cseh ország többi részein mintegy 41 különböző szövegeket.

Ezeket a felvilágosításokat, mint említettük, az osztrák honvédelmi miniszter zárt ülésen mondotta el és akkor a lapok természetesen nem emlékezhetek meg róla.

HENNY PORTEN...

Pompás német stímmu dal.

Nagy sláger! Kottája 48 lej.

Mindenütt kapható. 4715

Újabb tüzeset Pancotán.

Egy szalmakazal lett most a sorozatos gyújtogatás áldozata.

(Pancotai tudósítók telefonjelentése) Közel két hétig tüzesend uralkodott Pancotán és a község lakossága már-már abban a nyugodt hitben élt, hogy a pancotai gyújtogatóbanda végre beszüntette működését. Ez a remény azonban nem vált valóra, mert tegnap éjjel ismét tüz ütött ki a faluban, amelynek ezuttal Pfeiffer Ferenc 60 szekér szénából álló kazla esett áldozatul. A tűz este 10 óra után verte fel a nyugalonra tért lakosságot és az azonnal kivonuló tűzoltóság a legnagyobb körültekintéssel igyekezett gátat vetni a veszedelemnek. Sikerült is a tüzet elszigetelni a szomszédos házaktól és szerencsére szélcsend is volt, ami erősen elősegítette az oltást. A megtartott tűzvizsgálat minden kétséget kizáróan megállapította, hogy a tüzet gyújtogatás okozta. — A csendőrség ezügyben is a legerősebb nyomozást vezette be, hogy végre hurokra kerítsék azt a gyújtogatóbandát, amely rövid idő alatt most már a tízenegyedik tüzesetet idézi elő Pancotán.

Argetoianu

az agrárviSSzaélések ellen

Sulyos vádakkal illetik a földosztó mérnököket.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A földművelésügyi minisztériumban az utóbbi időben rengeteg panasz érkezett be az agrár-bizottságok kebelében működő ugynevezett felmérő mérnökök ellen, akik a panaszosok állítása szerint megdöbbentő önkénytelenséggel járnak el a földosztások tekintetében és csak annak a földigénylőnek adnak földet, akik nagyobb összegű tiszteletdíjat ajánlanak fel a mérnököknek.

A konkrét panaszok alapján Argetoianu földművelésügyi miniszter haladéktalanul megindította a vizsgálatot, amely több helyen meglepő eredménnyel végződött, amennyiben megállapítást nyert, hogy a felmérő mérnökök az agrár-bizottságok határozott utasításai ellenére csak akkor eszközölték a földkiosztást, ha a jogosultak előbb már eljuttatták kezükhez bizonyos összegeket. A vizsgálat megejtésére kiküldött biztosok jelentése alapján a földművelésügyi miniszter most leiratot intézett az ország valamennyi agrár-bizottságához, amelyben utasítja azokat, hogy nyomban vezessenek be vizsgálatot a beosztott felmérő mérnökök működésére vonatkozólag és minden rendelkezésre álló eszközzel, a lehető legszigorubbann vessenek gátat ezeknek a szomorú anomáliáknak.

Világhírű Lindener bársonyok
KELL és KRAUSZ-nál Arad.

Nesze semmi, fogd meg jól!

Bonyolult számítás után kiderült, hogy Arad város tisztviselői ráfizetnek a „fizetésemelésre.” — Városl tanácsnokok nyolc lej emelést kaptak. — Kinek mennyivel lett nagyobb a fizetése?

(Arad, október 7.) Hosszu hónapok és esztendőök óta minden aradi városi tisztviselő reményelnek Csimborasszója: a minisztérium által beígért fizetésharmonizálás volt. Ha a városi tisztviselők felsőbb hatóságaihoz fordultak és arról panaszkodtak, hogy éheznek, hogy nem tudnak megélni a sanyaru fizetésből, mindig azt a választ kapták:

— Még egy kis türelem, megérkezik a fizetésrendezés és akkor mindenki gond nélkül fog megélni.

Néhány nappal ezelőtt azután átfutott a városházán az örömhír: „Megjött a miniszteri rendelet a fizetésrendezésről.” Négy tabellában sűrítették össze a minisztériumban azokat az alapszámokat, amelyek szerint az egyes fizetési osztályban levő tisztviselők fizetését rendezik. Azóta állandóan számítgatják a meglehetősen zavaros és bonyolult módon összeállított tabellákból az egyes tisztviselőkre eső fizetéstöbbleteket.

A számítások végeredménye még nem ismeretes, de az eddigi munkálatokból már megállapítható annyi, hogy a városi tisztviselők túlnyomó többsége nem sokra megy a fizetésemeléssel. A legmagasabb fizetésemelésben a tisztviselők közül az ötödik fizetési osztályban levő Olariu István városi vezértitkár részesül, aki havonta körülbelül 850 lejjel kap többet, mint eddig. Ezután fokozatosan megy lefelé az arány 700, 600, 400, 340, 200, 190, 30, 50, 8 sőt 1.60 lejjel. Egyes tisztviselők, így Hoffmann Győző, Grosz Sámuel és Csáby István 700 lejjel kapnak többet. Stefanut Sabin főjegyző, Dunca Károly főszámvevő, dr. Pop István, dr. Covacevici Jenő körülbelül 600 lej emelést kapnak. Egyes szolgálati főnökök, mint például Pocioianu János és Berzovan János 200 lejes emelést kapnak. A legérdekesebb és a legkülönösebb az, hogy Popa Constantin a kulturszolgálat főnöke, Sperneac János anyakönyvvezető, báró Exterde Kálmán számvevőségi főnök, Dirlea Vazul gazdasági tanácsos, Lukács Lajos gazdasági hivatali főnök 8 azaz nyolc lej fizetésemelést kapnak havonta. A kistisztviselők nagyrésze 80 lejjel kap többet, míg a gépirókisasszonyok átlagosan 50 lejes emelést kapnak. Egyes kistisztviselőknek 1.60

lejjel „emelkedik” a fizetésük, sőt vannak olyanok is — mint például Crisan János polgármesteri titkár — akiknek 30 lej kellene visszafizetniük, ha a rendelet ki nem mondaná, hogy azok, akiknek az eddiginél kisebb fizetés jön ki, az eddigi fizetésüket kapják. A kiszámítások befejezése után a többletet május

1-től visszamenőleg utalják ki. A rendezés természetesen nagy csalódást okozott az érdekelt tisztviselők körében és különösen a sulyos helyzetben levő kistisztviselők elkeseredettek, akik évek óta várják már a beígért emelést és most — visszamenőleg hat hónapra 9 lej 60 banit kapnak cserében reményeikért.

Panamát fedeztek fel a vacaresti-i fogházban

A fogház szállítói sulyosan megkárosították az államot. — Felfüggesztették állásától a fogház igazgatóját.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Az ügyészséghez feljelentés érkezett a vacaresti-i fogház szállítói ellen, akik nem teljesítették szerződésbeli kötelezettségeiket és sulyosan megkárosították az államot, egyúttal a foglyok él

mezését is silánnyá tették. A nyomozás megállapította, hogy a panaszok alaposak. A vizsgálóbíró tegnap házkutatást tartott a fogházban és ennek adatai alapján az igazságügyi miniszter tegnap este felfüggesztette Stanescu fogházigazgatót.

Százszázalékosan emelik a városi illetékeket.

A város vezetőségének ígérete dacára a taxák maximumát vetik ki. Csupán a Szabadság-tér kereskedői egy millió lej illetéket fizetnek. Arad város a tavalyi 18 milliónak a kétszeresét szándékozik beszédni.

(Arad, okt. 7.) Serényen folyik napok óta a városi illetékek kivétele, amely miatt nagy izgalom uralkodik kereskedői körökben. Mielőtt az adókivétel megkezdődött, a város vezetősége nyilatkozatban megnyugtatta a kereskedőket és iparosokat és leszögezte, hogy nem akarja még nagyobb terhekkel sújtani az amugy is tulterhelt kereskedelmet és ipart, ezért az illetékek megállapításánál a legnagyobb méltányossággal járnak el. A kivétel megkezdésével azonban az érdekelték arra a konklúzióra jutottak, hogy a nyilatkozat csak ígéret maradt, mert a város a mai magas üzletbér után veti ki az illetékeket, amelyek — mint hogy már több esztendő óta nem volt összeírás és az utóbbi időben nagyot emelkedtek az üzletbérek — a legtöbb esetben több mint a kétszeresei az eddigi illetékeknek. Olyan esetek is történnének, amikor a 14.000 lej alap után kivett 1400 lejből 200.000 lejes alap, azaz 20.000 lej illeték lett, ami több mint a tízszerese a tavalyi adónak.

Az adókivételek körülbelül három hónapig fognak tartani. Az adókivétel bizottságok a leg-

nagyobb udvariassággal folytatják munkájukat, sőt egyes esetekben még méltányosak is. A múlt-kori kivételnél ugyanis több üzletet luxusüzletnek minősítettek, ami azt jelentette, hogy 10 százalékos illeték helyett 20-at fizet. Ezeket a tévedéseket most korrigálják. A kivételek azonban szigorúan, a törvény alapján történnek és a megállapított maximumot vetik ki mindenütt. Így előreláthatólag a múlt évi és az idei 18 millió lej helyett a város körülbelül ennek az összegnek a kétszeresét veszi be. Ez annál is inkább valószínű, miután csupán az Avram Iancu-téren eddig egymillió lej vetettek ki üzletbérilletékek címen. A város vezetőségének az a nézete, hogy akik sérelmesnek tekintik a kivett összeget, megfelelőbbé tehetik a felelősségi bizottsághoz, azonban, miután teljesen törvényes alapon történik az adókivétel, a protestálás teljesen kilátástalan. Arad kereskedői ilyen körülmények között elkeseredetten nézik üzleti mérlegeiket, amelyeknek bevételrovara nem sok sikerrel kecsegtet, terhei ellenben napról-napra növekszenek.

Trockijt és Zinovjevvet kizárják a kommunista pártból.

Nem akarták alávetni magukat a pártfegyelemnek. — Ujabb kivégzések Szentpétervárott.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) A moszkvai jelentések szerint a kerületi Kommunista párt elhatározta, hogy Trockijt és Zinovjevvet kizárja a párt kötelekéből. A párt szerint az ellenzék programja nem egyeztethető össze a párt programjával. Trockij ugyanis kijelentette, hogy a pártfegyelem nem vonatkozik rá és elvtársaival együtt propagandát csinál programjának.

A szentpétervári jelentések szerint újabb nyolc embert végeztek ki, azzal vádolva, hogy ellenforradalmi szervezetekhez tartoznak. A kivégzettek között két elenzéki kommunista is volt.

SEFFF katalogus 1928.

megérkezett Sándor Ferenc könyvüzletébe Arad

Drágább lett a tej Aradon.

A kenyér- és húsárak, valamint az éttermi árak is a régiék maradtak. Az ármaximáló bizottság ülése.

(Arad, okt. 7.) Ma délbén tartotta ülését dr. Marcovici Vince helyettes polgármester elnöke alatt az aradi ármaximáló bizottság. Elsősorban a liszt és kenyérárakat revidiálták felül. Dirlea Vazul gazdasági tanácsos javaslatára az árak itt a régiék maradtak, tehát a fekete liszt 6.50 lei, félbarna 10 lej, főző 11 lej és luxusliszt 12 lej kilogrammonként, a kenyér pedig 50 banival drágább mint a liszt. A húsáraknál sem volt hajlandó a bizottság drágítani, dacára a mészárosok kérésének. A marhahús ára 33—35 lej maradt, a borjúhúsé 38—40 lej. A sertéshús árát 44—46 lejről 50—52 lejre kérték emelni, azon a címen, hogy az élősértés ára 36—40 lej. A bizottság azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy miután a múlt havi maximálást a mészárosok megfelelőbbé tették a minisztériumhoz, várják be a mészárosok a miniszteri döntést. Addig is az árak a régiék maradnak. A mészárosoknak módjában áll magukat más oldalon rekompenzálni, ha itt némi veszteség is éri őket. Dema Gusztáv, a husiparosok szindikátusának megbízottja ekkor arra kérte a bizottságot, hogy a növendékmarha húsának árát 28—32 lejben állapítsa meg. Erre nézve vita keletkezett a bizottság tagjai között, majd Dema kérésére

elhatározta, hogy próbavágást eszközölnek és annak eredménye alapján állapítják meg a növendékmarha húsának árát. A mészárosok ezután felmentették, hogy az exportőrök drágítják meg Aradon az árakat, miután összevásárolják az élőállatokat magas áron és kiszállítják külföldre. Így a sertésért 40—42 lej adnak, a borjúért 35 lej kilogrammonként élősúlyban.

Ezután a tejmaximálásra tértek át. A bizottság a piaci tej árát 7 lejre, házhoz szállítva 8 lejre, az uradalmi tej árát 9 lejre, a tejszarnoki tej árát 10 lejre emelte fel. A vendéglősök az egyes ételek árának felemelését kérték, azonban a bizottság visszautasította a kérelmet. A köztisztviselők részére 20 százalék kedvezményt állapítottak meg. Ezzel az ármaximáló ülés véget ért.

LILIAN HARVEY

legújabb filmje a

TRULAL' A HERCEGNŐ.

Sakk.

— A tizedik mesterjátszma is remis-vel végződött. Buenos Ayresből jelentik: Capablanca és Aljechin tizedik partija husz lépés után ismét remis-vel végződött.

A Balkánon ismét háboru készül.

A bolgár komitácik sorozatos merényletei és Kovacevics brigádosa meggyilkolása a végsőkig kiélezte a helyzetet Bulgária és Jugoszlávia között. — Két merénylőt elfogtak a szerb csendőrök.

A külföld nyugtalankodik a balkáni események miatt.

(Az Aradi Közlöny belgrádi tudósítójának távirata.) Kovacevics jugoszláv tábornok meggyilkolása, — amint azt mai számunkban jelentettük — nagy megröbbenést és izalmat váltott ki Belgrádban és Jugoszlávia most erélyes rendszabályokat léptetett életbe Bulgária ellen. A viszony a két ország között szinte óráról-órára mindjobban kiélesedik és Európa közvéleménye aggodalommal nézi az események kifejlődését, amelyek könnyen háborúra is vezethetnek. A megröbbszentő merénylet részleteiről és következményeiről a következőket táviratozza az Aradi Közlöny tudósítója:

A gyilkosság.

Szerdán este a délszerbiai Stip helységben meggyilkolták Kovacevics Virgil jugoszláv brigádparancsnokot. A tábornok egy barátjának, Jevremovics tanítónak a kíséretében tartott hazafelé. Amikor háza közelébe ért, három revolverlövés dördült el. Az első célt tévesztett, a másik kettő azonban szíven találta a tábornokot, aki nyomban holtan rogyott össze. A tábornok kíséretében levő tanító az első lövésre már egy fal mögé ugrott és így sértetlen maradt. A lövéseket három merénylő adta le, akik azonnal futásnak eredtek. A gyilkosság színhelyén egy bombát találtak, amelyről megállapítást nyert, hogy bolgár katonai eredetű pokolgép. A gyilkosság nyomában, azonnal megindult a vizsgálat, amely kétséget kizáróan megállapította, hogy a merényletet három bolgár komitációs követte el. A gyilkosság híre nagy izalmat okozott az egész országban. A belgrádi Politika a gyilkossággal kapcsolatban megírja, hogy valamennyi bomba, amelyekkel Macedóniában merényleteket követtek el, bolgár katonai eredetű, sőt legutóbb lelőttek egy bolgár komitácist, akinél Protogerov bolgár tábornok egyik parancsát találták meg.

Lezárták a szerb-bolgár határt.

A gyilkosság híre a jugoszláv kormány azonnal minisztertanácsot hívott össze, hogy megvitassa azokat a rendszabályokat, amelyeket életbe kell léptetni. A minisztertanács elhatározta, hogy minden intézkedést megtesz a déli határok biztosítására. Az első intézkedés a teljes határzár Bulgáriával szemben. A bolgár határállomásokon tegnap estétől kezdve csak az átutazó utasokat, még pedig kizárólag idegen állampolgárokat engednek át. Bolgár állampolgár további intézkedésig nem kaphat be-, vagy átutazási vizumot, a jugoszláv hatóságok pedig nem adnak Bulgáriába vizumot. A kormány czenkivül elhatározta, hogy erélyes demarsot intéz Bulgáriához, amelytől a macedon szervezek feloszlátását fogja követelni. A Novosti című lap véleménye szerint, amennyiben a bolgár kormány képtelen lesz erre, követelni kell, hogy ezt a feladatot egy másik ország hajtsa végre, mint a Népszövetség megbizottja. A minisztertanács után Hadjics hadügyminiszter közölte a sajtó képviselőivel, hogy a három merénylő közül az egyiket már letartóztatták. A nyomozás eddigi eredménye szerint az értelmi szerző Protogerov bolgár tábornok volt. Stip városát a kormány rendeletére teljesen körülfogták katonasággal, hogy a merénylők meg ne szökhessenek. Az éjszaka folyamán —

ugyancsak kormányintézkedésre — számos házkutatást és letartóztatást eszközöltek.

Erélyes szerb demars diplomáciai szakítással fenyegeti Bulgáriát.

A Politika híradása szerint Neszics szófiai jugoszláv követ a mai délelőtti folyamán közölte a bolgár kormánnyal azokat a rendszabályokat, amelyeket a rendkívüli minisztertanács elhatározott. Együttal bejelenti a bolgár kormánynak azt is, hogy a jugoszláv kormány el van határozva arra, hogy visszarendeli szófiai követét, amennyiben a kormány meg nem akadályozza a bolgár komitáciknak jugoszláv területre való özönlését. Liapcev bolgár miniszterelnök átvette az erélyeshangu demarsot és ma délutánra rendkívüli minisztertanácsot hívott egybe, amelyen elkészítik a választ a jugoszláv jegyzékre. Eddig még nem érkeztek jelentések a bolgár kormány magatartásáról, de beavatottak szerint a kormány el fogja háritani magáról a felelősséget a merényletért. Erre lehet következtetni a budapesti bolgár követnek az újságíróknak tett nyilatkozatából is, amelyben a követ kijelentette, hogy Bulgária nem tehető felelőssé a komitácik üzemeléséért, hiszen hasonló esetek bolgár területen is előfordulnak. Míg a jugoszláv határt 135.000 főnyi hadsereg őrzi, Bulgáriát a békeszerződés lefegyverezte és így a felelőssége mérsékeltebb.

A balkáni tüzfészek ismét fellángolt.

A jugoszláv lapok izgatott hangon tárgyalják a merénylet ügyét. A hivatalos lap a Samouprava vezércikket ír az eseményekről és leszögezi, hogy az utolsó órája elérkezett annak, hogy a bolgár kormány ismerje fel

A merényletet a Belgrádban tartózkodó külföldi diplomaták körében is nagy izalmat kellett. A délutáni órákban Vakarelski belgrádi bolgár követ hosszasan tárgyalt Marinkovics külügyminiszterrel. A megbeszéléseken Dard francia és Kennard angol követ is megjelentek. A kormány egyébként 100.000 dinár jutalmat tűzött ki Kovacevics tábornok gyilkosainak elfogatására.

a helyzet jelentőségét. Jugoszlávia békeszerető nép, ami azonban koránisem jelenti azt, hogy erőtlenségre és gyengé volna, vagy hogy végül túrné a mind gyakrabban megismétlődő merényleteket. A kormány most döntő válaszra készül.

Nagy izgalommal figyelik Belgrádban a külföldi sajtó cikkeit a bolgár—jugoszláv konfliktusról. A külföldi, különösen pedig az angol és német sajtó a következőképpen festi a helyzetet:

Balkán ismét veszedelmes tüzfészke lett Európának, éppen úgy, mint 1914-ben Ferenc Ferdinánd meggyilkolása idején. Akkor robbant ki a világháború és most ismét háború fenyeget Jugoszlávia és Bulgária között. A trianoni, versaillesi és saintgermani békeszerződések az új középeurópai helyzetet robbanóanyaggal töltötték meg, úgy, hogy az események továbbfejlődése erősen aggasztja a békebarátait. Aligha remélhető, hogy a Népszövetség le tudja küzdeni a háború veszélyét.

A külföldi lapvéleményekhez a jugoszláv sajtó még a következő észrevételeket fűzi: Jugoszlávia mindenképpen keresni fogja a békes kiegyezést Bulgáriával, bár bizonytalan még, hogy a merényletnek milyen politikai következményei lesznek. A jugoszláv lapok attól félnek, hogy oly messzemenő komplikációk keletkeznek, amelyek nemcsak az érdekelte államokra, hanem egész Európára is kihatnak.

A bolgár komitácik újabb bombamerénylete

A késő esti órákban újabb merénylet híre érkezik. Az újabb jugoszláv események aligha alkalmasak arra, hogy békés, atmoszférát teremtsen az amúgy is élesen szembenálló országok között. Ma délelőtti ugyanis öt bolgár komitációs betört a határon és Klistetra, Szkopcsivir és Monasztir községekben bombát dobta a pénzügyőrség, a csendőrség laktanyáira és a vámhivatalokra. Összesen mintegy husz bombát dobta ezekre az épületekre, amelyekben nagy kárt okoztak. A szerb csendőrség felvette a harcot a komitácikkal és valóságos csata fejlődött ki az ellenfelek között. A viszony óráról-órára élesedik.

A Belgrádból érkezett táviratok szerint a rendőrség és csendőrség eddig a merénylet két tettesét fogta el, kilétüket és a kihallgatásuk eredményét azonban a vizsgálat sikere érdekében elhallgatják. A két elfogott me-

renyő állítólag macedón egyetemi hallgató. Politikai körökben feszülten várják a sorozatos merényletek újabb fejleményeit és a bolgár kormány választát a jugoszláv demarsra, amelytől az események további menete függ. Lehetséges, hogy a végleges válasz előtt megvárják Boris király hazaérkezését, aki jelenleg Rómában tartózkodik és valószínűleg az események hallatára hazasiet.

A meggyilkolt Kovacevics tábornokot holnap reggel 9 órakor temetik el katonai díszpompával. A temetés költségeit az állam viseli, mert Jugoszlávia nemzeti mártírjának tekintik a tragikus sorsu brigádost.

Gyermekkoszúk és székek
legolcsóbban Hegedűs-cégnél Aradon.

Egy román orvosnő feltalálta a mürádiumot

Dr. Marazineanu Stefánia különleges eljárással rádiumsugarakat vált ki az ólomból. — Korszakalkotó orvosi felfedezés.

(Páris, október 7.) A híres román orvosnő, dr. Marazineanu Stefánia, akiről már egyizben irtunk, szenzációs találmánnyal lepte meg a világot. A Párisban élő tudós nő, aki egyébként hosszú éveken át dolgozott a rádium feltalálójára, Curiené mellett, hír szerint feltalálta a mürádiumot.

Tudvalevő, hogy a rádium igen drága dolog, mivel több tonna uranumban egy por szemnyi, ha előfordul és ép ezért a tudósok már régóta törekszenek arra, hogy e ritka elemet valami ollyással pótolják, ami olcsóbb és mégis megteszi ugyanazt a szolgálatot. Dr. Marazineanu Stefánia rájött, hogy a rádium különböző átalakulási folyamat után ólomná változik, de persze már nem világít, nincsenek különleges átható sugarai. A kiváló román orvosnő hosszas kísérletezés után, azou-

ban sugárzóvá tudta tenni az ólmot is, ha bizonyos meghatározott módon tette ki azt a nap hatásának. Ez a nap által besugárzott ólom újabb sugarakat bocsát ki, amelyek egyike olyan, mint a röntgen sugár, sőt még annál is áthatóbb erejű. Így tehát a sugárzó ólom a „mürádium”. Ha a találmányt értékesíteni lehet a gyakorlati életben is, annak nem csupán teoretikus a jelentősége, akkor az orvostudomány számára egy új fejlődési korszak nyílt meg.

— Anglia hivatalosan cáfolja Barker szetepelését a Paléologue-jegyzékben. Londonból jelentik: Az Europa Press értesülése szerint az angol külügyminisztérium legközelebb hivatalos cáfolatot ad ki Sir Francis Barkernek a Paléologue jegyzékkel kapcsolatos szereplése ügyében.

LILIAN HARVEY
legújabb filmje a
TRULALA HERCEGNŐ.

H I R E K.

Baldwin kérdései Rothermere lordhoz.

Az angol miniszterelnök nagy feltűnést keltett beszéde a konzervatív párt gyűlésén.

Londonból jelentik: A konzervatív párt tegnap kongresszust tartott Cardiffban. A kongresszuson Baldwin miniszterelnök nagy beszédet tartott az angol gazdasági helyzetről és a felsőházi reformról. A beszéd folyamán az angol miniszterelnök Rothermere lordról is szólt és felszólította a lordot, hogy szögezze le milyen álláspontot foglal el a konzervatív párttal, Lloyd Georgeval és vele szemben. Rothermerehez a következő kérdéseket tette fel Baldwin: tagja-e még Rothermere a vezetése alatt álló konzervatív pártnak, vagy talán olyan konzervatív párthoz szegődött, amely az ő vezetése alatt áll? Avagy talán olyan konzervatív Rothermere lord, aki már Lloyd George vezetése alá helyezkedett? A kérdések az angol politikai életben nagy feltűnést keltettek, miután ez azt jelenti, hogy Baldwin teljesen szakítani akar Lloyd George-val, akivel a háború utáni években koalícióra lépett. Rothermere lord bejelentette, hogy a Daily Mail holnapi számában válaszol a feltett kérdésekre.

— Október 17-én döntenek az albaiulfi gyűlés időpontjáról. Bucurestiből jelentik: A nemzeti parasztpárt igazgatótanácsa október 17-én fog dönteni az albaiulfi nagygyűlés időpontja kérdésében.

— A pórtérségi vizsgálatokon többen buktak, mint valaha. Bucurestiből jelentik: A pórtérségi vizsgálatok ügyében beérkezett eredmények szerint a bukások száma nagyobb, mint valaha. Brasovban 188 közül csak 69, Constantaban 95 közül 52, Romanban 111 közül 45, Bacauban 97 közül 32, Ploestiben 131 közül 60, Pitestiben 151 közül 105 jelölt tette le sikeresen a vizsgát.

— A községek nem számíthatnak az állam támogatására. Bucurestiből jelentik: Bratianu Vintila pénzügyminiszter elnökletével összeült a megyék és községek költségvetési bizottsága, amely megvitatta a rossz anyagi helyzetben lévő törvényhatóságok és községek segítésének kérdését. Elhatározták, hogy a pénzügyminisztérium 75 millió segélyt fog nyújtani a leginkább arra szoruló 46 községnek. Kimondták, hogy a jövőben nem lehet apellálni az állam támogatására, mert minden község költségvetésének saját bevételeivel arányban kell lenni.

— Aradon tárgyalják le Olariu vezérfitkár fegyelmi ügyét. Beszámoltunk arról, hogy az oradeai (nagyvárad) fegyelmi bizottság elutasította Olariu István városi vezérfitkár ügyének tárgyalását, amely így az aradi fegyelmi bizottság elé kerül. Aradváros vezetősége ma értesítést kapott arról, hogy Olariu ügyében Aradra érkezik Ciudu belügyi vezérfelügyelő, aki felülvizsgálja az Olariu ellen felmerült vádakot.

— Levin félmillió adóhátraléka. Washingtonból jelentik: Az amerikai kormány Levin ellen fél millió dolláros adóhátraléka miatt pert indít.

— Nagyaranyu üntetés készenl. Montreuilban Sacco és Vanzetti miatt. Párisból jelentik: A Sacco—Vanzetti bizottság ma újból kérvényt nyújtott be a kormánynak, hogy engedélyezze a tegnap beállított felvonulást. A bizottság elhatározta, hogy amennyiben a kormány nem engedélyezi a felvonulást, Párison kívül rendeznek tüntető nagygyűlést. Ez valószínűleg Montreuil városában lesz, ahol vasárnap avatják fel a Sacco—Vanzetti nevével elkeresztelt utcát.

— Légitársaságok Amerika és Ausztrália között. Newyorkból jelentik: Az Unió kormánya erősen foglalkozik azzal a tervvel, hogy Amerika és Ausztrália között légitársaságokat vezessen be. A forgalom Sanfranciskótól a Hawai szigetekre, Manillán, Celebes szigetén és Új Guineán keresztül bonyolódna le.

— A német oceanjáró Lisszabonban maradt. Lisszabonból jelentik: Az 1230 számú Junkersgép, amely az Azori-szigetekre akart startolni, a rossz időjárásra való tekintettel elhalasztotta indulását.

Az aradi tánciskolákban szabad a tánc.

Az iskolákat feloldották a taksafizetés kötelezettsége alól. — A kávéházak és vendéglőkre nem érkezett intézkedés. — Más városokban vígan folyik a tánc.

(Arad, október 7.) Aradváros nyilvános lakóinak tulajdonosai érthető érdeklődéssel várják azt a miniszteri rendeletet, amely végre szabaddá, illetve taksamentessé teszi a táncot. Két esztendővel ezelőtt váratlan csapásként érte a kávéház és bártulajdonosokat a tánctilalmi rendelet, amely a táncot csak abban az esetben engedélyezte, ha minden óráért, amit táncolással töltenek el a nyilvános helyiségekben, horribilis taksákat fizetnek. Ez a rendelet egyik napról a másikra megszüntette a táncot az egész országban. Elmúltak a kedves táncos hangulatok a kávéházakból is, ahol estéről-estére valóságos bálakat rendeztek a város ifjai. A rendelet nagy konsternációt keltett a közönség körében is és a tánctilalom visszavonására nem egy küldöttség akarta rávenni az akkori rendelet-diktátorokat.

Amikor az Averescu-kormány megbukott, nagyon sokan azt remélték, hogy a liberálisok első intézkedése lesz a táncrendelet visszavonása. Azonban a remény nem vált valóra. A rendelet megmaradt és miatta még az elszaporodott tánciskolák is a legkétségbeesettebb válságba kerültek, mert a taksafizetést a tánciskolákra is kötelezővé tették. A napokban azután egy bucuresti-i távirati híradás szerint, egy rendelet látott napvilágot, amely pontos számokra hivatkozva, visszaállítja a

— A szerelők tudatlansága okozta Dániel Tiborné halálát. Budapestről jelentik: Beszámoltunk arról, hogy Dániel Tibor miniszteri tanácsos felesége gázmérgezésben meghalt. A nyomozás kiderítette, hogy a gázórát javították a miniszteri tanácsos lakásán és a hozzá nem értő javítás következtében az éjszaka folyamán gázömlés támadt, amely megölte az uriaszonyt. Ma letartóztatták azokat a szerelőket, akik ott dolgoztak. Kiderült, hogy a szerelők nem szakemberek, s csak keveset értenek mesterségükhöz. Valószínű, hogy a munkásokat elengedik a rendőrségről és a vállalat vezetőjét vonják felelősségre.

— Lezuhant egy román katonai repülőgép. Bucurestiből jelentik: Ma reggel Tancabesi községnél, Peris közelében, egy Spad katonai repülőgép a heves szél következtében szárnytörést szenvedett és lezuhant. A pilótát, Udertiu repülőőrmeztartót a gép romjaitól 200 méter távolságban találták meg holtan. Udertiuval egyidejűleg egy másik gép is felszállt a piperai aerodromban, de a nagy szél miatt idejében visszatért. A repülőszerecsétlenséggel kapcsolatban az Adeverul úgy értesült, hogy a lezuhant gépen a pilótán kívül három utas is volt, de nem lehet tudni, hogy ezeknek ejtőernyővel sikerült-e megmenekülni. A piperai aerodromban semmit sem tudnak az utasok sorsáról. Valószínű azonban, hogy a lap információja téves és csak az őrmester ült a szerencsétlenül járt gépen.

— Nagy tűz Komlóson. Jelentették az ügyészségben, hogy az elmúlt éjszaka kigyuladt Selegean Augustin komlósi gazda csürje és istállója. Mindkét gazdasági épület porrá égett. A csürben 70 métermáza buza égett oda. A tüzet gyújtogatás okozta. A csendőrség megindította a vizsgálatot.

A „VICTORIA”

női confectio divatház
ízlése és olcsó árai utólrhetetlenek
Arad, a Dáciával szemben.

— Csecsemő nyelv nélkül. Zombolyáról jelentik: Lichtfuss Miklós zombolyai bádógosmester felesége leánygyermeket szült, amelynek szájából hiányzik a nyelv. A szegény csecsemő nem is tud szopni és mesterségesen táplálják. Az orvosok véleménye szerint a gyermek nem életképes.

— Eltűnt iparostanonc. Lipták Imre aradi iparos bejelentette a rendőrségnek, hogy Laciak János tizenöt éves tanulója eltűnt a Str. Oituz (Illés-ucca) 56. számú házban lévő műhelyéből. A rendőrség megindította a nyomozást.

régi szép szokásokat, illetve engedélyezi a taksamentes táncot a bárókban és kávéházakban. Ezt a jóeső, megnyugvást jelentő rendeletet az aradi lapok is ismertették és több aradi lakótulajdonos sietett az előkészületeket megtenni a táncesték megkezdésére. De az öröm korai volt. A rendelet megérkezett Timisoara (Temesvárra) és mint értesülünk, Erdély minden városába, csak Aradra nem. A rendőrség természetesen figyelmeztette a szórakozóhelyek tulajdonosait, hogy a tánc Aradon még ma sem szabad és aki táncolni akar, az fizessen.

Bucurestiben és más romániai városokban eközben a kávéházak parkettjein vígan ropják esténként a már mindenütt ismert legújabb táncokat, csak Aradnak nem jut semmi ebből az örömből. Azaz, hogy egy ma érkezett rendelet nekünk is juttat némi morzsát. A rendelet egyáltalában nem emlíkszik meg a kávéházi, csupán a tánciskolai táncokról. Kimondja, hogy a tánciskolákban illetékmentesen engedélyezhető a tánc, a hatóságoknak csupán arra kell ügyelniük, hogy a tánchelyiség egészséges és tágas legyen. Minden tánciskola helyiségét bizottság fogja megvizsgálni és amennyiben nem felel meg a rendeletben előírt követelményeknek, úgy a rendőrség eltiltja a táncot az illető helyiségekben.

— A hágai bíróság megkezdte Románia pörét a Dunabizottsággal. Hágából jelentik: A nemzetközi bíróság tegnap kezdte tárgyalni a Románia és az Európai Dunabizottság közötti vitát. A tegnapi tárgyaláson Sir Douglas Hoog főügyész a Dunabizottság álláspontját támogatta, miután a háború előtt Románia elfogadta annak illetékességét ebben a zónában és az 1921-ben készült Duna-statutum megerősíti ezt a jogát. Millerand, Románia képviselője ma válaszol Sir Hoognak.

— Rendszeres repülőjáratot terveznek az Óceánon át. Newyorkból jelentik: René Fonek francia repülő, aki már két éve hiába vár kedvező időjárásra, hogy elrepülhessen Párisból Newyorkba, jövőre rendszeres repülőjáratot akar létesíteni Páris és Newyork között. Erre a célra két nagy Sikorski-gépet épített magának. A járatok iránya az időjárástól függne. Fonek tárgyal az Egyesült Államokkal egy postaszereződés ügyében. A postai viteldijak kiízetnék terv szerint a vállalkozást, mert a személyszállítást csak több sikeres repülés után kezdenék meg.

Szerdán, október 12-én

NAGY SYMPHONIKUS HANGVERSENY

a czernovitzai symphonikus zenekar, Románia legjobb zenekara! Szenzációs műsor! Népszerű helyérek!

Jegy Sándor Foreno könyvkereskedésében.

— A vasuti tarifák 530 kilométeren feül egységesek lesznek. Bucurestiből jelentik: A vasuti tarifa bizottság tegnap este tartott ülésén elhatározta, hogy a személytarifák csak 530 kilométerig fognak különbséget felmutatni és e távolságtól kezdve egységesek lesznek úgy a személy, mint a gyors és expresszvonatok tarifái.

Hegedű-zongora-iskolák és gyakorl. Kerpelnél.

— Éjszakai botrány Aradon. Kellemetlen incidens játszódott le az éjszaka Aradon a Strada Numa Pompiliu (Kasza-uccában). Dobra Miklós és Rosenfeld Zsigmond ittás állapotban bementek egy, az uccában lakó családhoz és annak tagjait összeverték. A botrányhoz az előhívott rendőrök vetettek véget, akik a verkedőket bekísérték a rendőrségre. Megindult ellenük az eljárás.

TRULALA HERCEGNŐ

LILIAN HARVEY

legkedvesebb filmje.

— Hosszunapkor, a templomban halt meg Löwenherz timisoarai (temesvári) zsidó főkéntor. Tragikus körülmények között hunyt el tegnap Löwenherz Ede, a timisoarai (temesvári) belvárosi zsidó hitközség nyugalmazott főkéntora. Löwenherz tegnap, a zsidóság legnagyobb ünnepén, hosszunapkor a templomban volt, midőn két óra felé hirtelen összeesett és néhány pillanat múlva kiszenvedett. Löwenherz évtizedeken át, mint pap funkcionált a belvárosi hitközségnél és 73 éves korában érte utól a halál. Halálát két fia gyászolja: Lányi Zsigmond budapesti főszerkesztő, a Magyarországi Külföldi Sajtótudósítók Szindikátusának elnöke és Löwenherz Sándor bécsi textilnagykereskedő.

— Egy tehervonat balesete okozta a bucuresti-i gyors mai késését. A Teius (Tövis) felől Aradra érkező bucuresti-i gyorsvonat ma öt óras késéssel, este 7 óra husz perckor futott be az aradi állomásra. Aradon már a délután folyamán elterjedt a hír, hogy Brasov (Brassó) környékén vasuti katasztrófa történt és ez az oka a késésnek. Sikerült megtudnunk a nagy késés okát. Brasov (Brassó) közelében kisiklott egy tehervonat, amelynek több kocsjaja leszaladt a töltésről. A tehervonat balesete annyira megrongálta a pályát, hogy csak órák hosszáig tartó munka után sikerült ideiglenesen annyira rendbehozni, hogy a vonatok akadálytalanul közlekedhettek. A balesetből kifolyólag emberéletben nem esett kár.

— Ellopták a Csernovicban exhumált olasz hősök holttesteit. Bucurestiből jelentik: Néhány hét óta Csernovicban van egy olasz tiszti-bizottság, amely az ottani kórházban elhalt olasz katonák holttestjeinek exhumálását végzi. Tegnapelőtt több kaporsót vonatra raktak, hogy a hősi halottakat Olaszországba vigyék. Bacau és Mátéfalva között ismeretlen tettesek feltörték a vonat ajtaját és több koporsót kiloptak belőle. Az egyik koporsót Darmanesti állomás mellett a mezőn találták meg feltörve. Molinari Giuseppe holtteste volt benne. A baca megyei sziguranca a titokzatos lopás ügyében bevezette a nyomozást. Nem tudják, milyen cél vezette a tolvajokat.

— Az Iparosotthon szombati műsoros család-estélyén e héten a következők szerepelnek: Szilágyi Gyula zenetanár és növendéke, Vajda Katinka, továbbá Hannauer Istvánné, Zombory Pirike, Dezsőfy Mariska és Rigler Mancika, valamint Halbauer János és Vajda János. Belépő díj nincsen. Belépés csak tagoknak.

TRULALA HERCEGNŐ
LILIAN HARVEY
legkedvesebb filmje.

Kaland az aradi országúton

A hajnali szürkületben kifosztották egy aradi kereskedő áruval telt kocsiját.

(Arad, okt. 7.) Kellemetlen kalandban volt része Kiesel János nadlaci (nagylaki) kereskedőnek, aki körülbelül ötvézezer lej értékű árut hozott be szekéren az aradi hetivásárra. Kiesel János a késő éjszakai órákban indult el Arad felé áruival és a lovak lassan bandukoltak a koromsötét országúton, a gazda pedig a bakon bóbiskolt. Egyszerre észrevette, hogy sötét alakok ólálkodnak kocsija körül és igyekeznek minél közelebb jutni. Már Arad határában járt és a lovakat gyorsabb ügetésre serkentette. A kocsis kísérői azonban nem tájították az egyik-másik annyira megközelítette a már gyorsan gördülő járművet, hogy fel is kapaszkodott a saroglyára. Kiesel ostorcsapásokkal akarta elriasztani a tolvakodókat, a kik csak akkor maradtak el, mikor a kocsis befordult Arad külvárosának legszélső uccáiba. A mikor a piacra ért kocsijával a kereskedő s le akarta pakkolni áruját, megdöbbenéssel látta, hogy a kocsiderék üres. Az összes árukat lelopták róla. Kétségbeesésében azonnal a rendőrségre jelentett, ahol megindították a nyomozást a vakmerő tolvajok ellen és kézrekerítésükre igénybe veszik az arad megyei csendőrséget is.

Budapest Kossuth-szobor leleplezésre készül.

Meghívják az ünnepségre Angliát, Olaszországot és Amerikát is, ahol Kossuth Lajos emigrált.

Budapestről jelentik: November 5-én leleplezik le nagy ünnepély keretében az Ország-ház-térre felállítandó Kossuth-szobrot. A kormány Apponyi Albert grófit kéri fel arra, hogy vállalja az ünnepi szónok tisztségét. A kormány és a főváros meghívja Olaszország, Anglia és Amerika képviselőit, miután azt akarja, hogy az ünnepségen azoknak az államok-

nak a képviselői is jelen legyenek, ahol Kossuth bujdosott, vagy szónoklatokat tartott. A külföldi vendégek meghívása már meg is történt. A Kossuth-szobor felállítását a tér déli oldalán Rákóczi lovasszobrát és Andrássy szobrát, a főrendiház bejáratánál pedig Tisza István szobrát állítják fel és ezzel befejezést nyer az Ország-ház-tér művészi szépítése.

A közigazgatást ki kell vezetni a bürokrácia utvesztőjéből

A tisztviselők becsületes munkával legyenek a polgárság segítségére. — Tatarescu miniszter kijelentése a prefektusok cluji gyűlésén.

(Az Aradi Közlöny cluji tudósítójának távirata.) Tatarescu belügyi államtitkár tegnap délután Clujon nagyfontosságú közigazgatási konferenciát tartott, amelyre a Cluj körzetébe tartozó vármegyék prefektusai nyertek meghívást. A konferencián jelen voltak Cluj, Kisküküllő, Alsófehér, Tordaeranyos, Szilágy, Szamos, Bihar, Szatmár, Beszterce, Csik és Udvarhely megyék prefektusai. A tizenkét prefektus előtt Tatarescu miniszter közigazgatási programot adott és többek között a következőket mondotta:

— Megkívánom a prefektusoktól, hogy a törvény által előírt konferenciákat a hatósági vezetőkkel együttesen időről-időre megtartsák. Ha valamelyik vidéken a polgárság sérelmekről panaszkodik, a helyszínen szerezzek tudomást ezekről a sérelmekről és azokat nekem azonnal jelentsek és együttesen tegyék meg a szükséges intézkedéseket, hogy a sérelmek addig is orvoslást nyerjenek, amíg a kormányhatóságok általános intézkedései szabályozzák a felmerült eseteket. A közigazgatási tisztviselők becsületesen lássák el teendőiket és becsületes munkával legyenek támogatására a polgárságnak.

A miniszter ezután a jövő évi költségvetésre vonatkozólag adott utasításokat a községeknek. A költségvetésben le kell szállítani a kiadásokat — mondotta — és csak azokat a tételeket kell beállítani, amelyek a legszüksé-

gesebbek. Közigazgatási programunk mindenütt és mindenben a túlterhelt és sok nehézségekkel küzdő polgárság helyzetének megkönnyítésére irányul és ennek keresztülvitelében minden felmerülő nehézséget el kell távolítanunk az utból közigazgatási módszereink egyszerűsítésével, becsületes munkával és azzal a jelszóval, hogy összes közigazgatási szerveinket végre ki kell vezetnünk az eddigi bürokrácia utvesztőiből.

Ezek voltak Tatarescu miniszter közigazgatási utasításai. A mócvidék nyomorgó és inséget szenvedő lakosságának felsegélyezésével kapcsolatban pedig kijelentette, hogy a kormány most ebben az ügyben nem ígéreteket tesz, hanem programját valósítja meg, még pedig azonnal.

A miniszter még az esti expresszsel visszautazott Bucurestibe s így a mai bánffyhungyadi ankétre csak Lapedatu és Cipaianu miniszterek utaztak le dr. Dan Partenie cluji prefektus kíséretében. Az ankéten részt vesznek rajtuk kívül az egészségügyi s munkaügyi miniszterium megbízottjai, az erdészeti igazgatóság vezetője, Dimitriu pénzügyigazgató, a cluj megyei agronom és a közutak vármegyei szakreferense. A tanácskozások után azonnal megteszik az első intézkedéseket és így a nyomorgó mócvidék ügyének megoldása végre tető alá kerül.

Egy Bratianu

kilépett a liberális pártból

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A liberális párt elnöksége tegnap a következő levelet kapta Ion Stavri Bratianu földbirtokostól, a dambovitamegyei liberális párt végrehajtóbizottságának tagjától:

Elnök ur! Tisztelettel kérem tudomásul venni, hogy a dambovitamegyei pártszervezet végrehajtóbizottsági tagságáról lemondok. Indokaim a következők: Amióta Dumitriu vette át a tagozat elnökségét, öt éven keresztül a párt zászlajára a következő jelszavak vannak írva: gyűlölet és üzlet. Intrikákat szőnek és gyűlöletet hirdetnek. Ennek eredménye, hogy Dambovita megyében már négyszer cserélték ki a prefektust. A párt elnöke meg nem engedett üzleteket csinált: hárommillió lejért vétette meg az állammal nővéreinek házáat, akkor, amikor az a ház a legjobb becslés szerint sem ér hatszázezer lenél többet. A Brebu községbeli földbirtokot a tulajdonos visszakapta háromszázezer lei honorárium lefizetése mellett. Ezek a körülmények arra kényszerítettek, hogy a pártból kilépjek. Tisztelettel: Ion Stavri Bratianu.

SPORT

O A vasárnapi mérkőzések hírói. A bírók delegáló bizottsága a vasárnapi mérkőzések levezetésére a következő bírókat delegálta: Gloria-CFR-pálya. Délelőtt 9 órakor AMTE—Gloria-CFR ifj. bajnoki. Vezeti: Pfeiffer László. Fél 11 órakor AMTE I.—Vointa II., szövetségi díj mérkőzés. Vezeti: Szabolcsy János. Délután 2 órakor ATF—Gloria-CFR I. oszt. barátságos. Vezeti: Pálffy Gyula, határ-bírók Juhász Zoltán és Behm Béla. 4 órakor AAC—AMTE I. oszt. barátságos. Vezeti: Manca Demeter, határ-bírók Reich Alfréd és Husz-tik Ferenc. AAC-pálya. Délelőtt fél 9 órakor Hakoah ifj.—Olympia ifj. Vezeti: Juhász Zol-

tán. Délelőtt 10 órakor AAC—Unirea ifj. bajnoki. Vezeti: Traiconi. Délután 2 órakor Unirea—Wacker II. oszt. bajnoki. Vezeti: Matuz András. Tricolor-pálya. Délelőtt 9 órakor Tricolor—ATE ifj. bajnoki. Vezeti: Behm Károly. Fél 11 órakor Vulturul—Juventus II. oszt. bajnoki. Vezeti: Kalmár Tibor. Fél 1 órakor Victoria—Frontiera. Vezeti: Orovetz László. Délután 2 órakor Egyetértés—Hakoah II. oszt. bajnoki. Vezeti: Hammermann Béla.

Mi okozza a sok katasztrófát

a németvasúti átjárónál?

(Arad, október 7.) Arad és Timisoara (Temesvár) közötti Németvasúti község határában több ízben történtek már katasztrófák. Nemrégiben írtunk arról, hogy egy Timisoara (Temesvár) felől érkező vonat elgázolt egy kocsit, amelynek tulajdonosa összezuzott koponyával, holtan maradt a helyszínen. Ilyen és hasonló szerencsétlenségek több ízben fordultak elő ezen a helyen és ma az Aradi Közlönhöz intézett panaszos levél teljes világosságot vet a katasztrófák okaira. A levél, amelyet egyik timisoarai (temesvári) olvasónk küldött be, a következőképen hangzik:

„A két város között olyan nagy a kocsis, teherszállító és személyautóforgalom, hogy mondhatnánk nincsen perc, amikor ne robogna keresztül az országúton valamiféle jármű. Rendes szokás és ha jól tudom szigorú törvény is, hogy ott, ahol az országút keresztezi a vasúti síneket, sorompókat kell felállítani. Németvasútnál pedig az a helyzet, hogy az országút keresztül vág a vasúti töltésen, sorompónak azonban nyoma sincs. Megérthető tehát, hogy a gyakran közlekedő járművek sokszor a legnagyobb veszedelemnek vannak kitéve, különösen ha nem veszik észre a közeledő vonatokat. Ez az oka a gyakran megismétlődő szerencsétlenségeknek, amelynek egyszerűen úgy lehetne gátat vetni, ha az illetékesek intézkednének, hogy minél előbb sorompó kerüljön a veszélyeztetett helyre.“

A hágai építész-kongresszusról.

A kongresszus lefolyása. — Huszonnégy nemzet vonult fel 250 delegátussal. — A hollandok bálványozzák királynőjüket.

(Befejező közlemény.)

Ja igen! A Kongresszus. Hisz tulajdonképen erről akartam írni. Magában véve igen érdekes volt 24 nemzetnek kb. 250 taggal való felvonulása, melyek közül csak a kínaiak és franciák hiányoztak. A japánokat két kedves kollégánk képviselte. A franciák közül egyedül Poupinel, részben mint magánember, részben pedig mint a „Comité Permanent des Congrès Internationaux des Architectes” főtájkára jelent meg, a francia építészek, állítólag a németek miatt, távol tartották magukat. Nekünk nagy gyönyörűségünk és örömünk tellett benne, hogy Gurlittal, Dülferrel, Otto Kreysal és a többi derék némettel együtt ülhettünk le a tanácskozáshoz.

Mélységes kár, hogy a politika még a művészet és tudományok közös érdekeinek megvitatásában is akadály lehet.

A kongresszus a mecklenburgi herceg, a holland királynő férje védnöksége alatt a vallás- és közoktatásügyi miniszter elnökletével, az összes nagyobb városok polgármestereinek és tudományos kitünőségeinek részvételével ülésezett.

Érdekes megemlíteni azt a nagy ragaszkodást, amellyel a nép a királyné iránt viseltetik.

Megültük a születésnapját fellobogózt, virágdiszes fővárosában, hol mindenütt a narancssárga „oranjé”, a királyné színei pompáztak. Minden ember gomblyukában kis narancsvörös szalag, a kislányok hajfonataiban ilyen színű csokor, a lovakon tollforgó.

Amily igaz, őszinte a lelkesedés a királynével szemben, annyira nem szeretik a hercegi férjet.

Magukat a reprezentáls üléseket Prof. Dr. Ing. D. F. Slothouwer, a defti műegyetem építésztanára vezette, ki egyáltalában lelke volt a kongresszusnak és ki nagy szeretetreméltóságával négy nyelven kifejtett szónoki képességével és egyéni bájjával egy csapásra hódított meg mindannyiunkat.

A kongresszus nyelve a németalföldi, francia, német, angol és olasz volt és ami a legbámulatosabb, Slothouwer elnöktől kezdve majdnem minden németalföldi legalább három internacionális nyelvet beszélt, sőt a defti Rector Magnificus, a defti műegyetem aulájában egy gyönyörű középkori templomban, hét nyelven tartott hosszabb beszédben üdvözölte a megjelenteket.

A kongresszus öt főtémát tűzött ki tárgyalásra:

- a nemzetközi építészeti pályázatok feltételeit, melyeket már az 1921-es római kongresszus is előkészített;
- az építési cím törvényes védelmét;
- a szerzői jog védelmét;
- a tanácsadó vállalkozó építészek egymáshoz való viszonyát;
- az 1900. év óta az építészet fejlődését.

Minket főleg a d) pont érdekelt, melyet a kongresszus Amsterdamban tárgyalt le. Itt kell megemlítenem, hogy a kongresszust igen helyesen akként rendezték, hogy az Hágában, Rotterdamban és Amsterdamban tartotta gyűléseit és így alkalmunk volt mind a három várost elég behatóan megismerni és mindhárom város építészével ismeretséget kötni.

A d) pont tárgyalása meglehetősen izgatott mederben folyt, mert a németek igen erősen amellett kardoskodtak, hogy a tervező építészek és a vállalkozó építészeket tökéletesen el kell különíteni egymástól. Általában ez volt az egész kongresszus hangulata és kívánsága. A holland építészek megbizottja bejelentette a kongresszusnak, hogy az építész érdekeltség három tagot küldött ki a kérdés megvitatására és javaslattétel céljából. Bejelentette, hogy dacára a hosszas vitatkozásoknak, nem tudtak egy véleményre jutni és kérte a kongresszust, hogy döntését ezirányban függeszse fel.

A tanácskozások befejezte után következő vasárnap gyönyörű kirándulásra használtuk fel, a Zuidertóban fekvő halászfalvakat, Marken és Wollendamot látogattuk meg. Ezek kü-

lön kis szigeteken fekvő falucsukák, melyeknek népei több évszázad óta laknak itt és ugy szokásaikban, mint viseletükben megőrizték több évszázados hagyományukat. Igaz, hogy tanulnak is hozzá, mert amint valaki lefényképezte őket, rögtön tartották a markukat: „money for picture” jelszóval igyekeztek 1—2 centet kikoldulni. De ezt is kedvesen teszik.

Steiner József, műépítész.

Művészet.

* Az aradi színház heti műsora. Szombat, október 8.: Délután 3 és fél órakor: Régi Oroszország. (Bérletszünet.) Este: Román előadás. Vasárnap délután 4 órakor: Régi Oroszország. Este 8 és fél órakor: Régi Oroszország. (B. bérlet.) Hétfő: Annabál, operett. (Uj betanulásban Lengyel Irén felléptével. C. bérlet.) Kedd: Délután félhelyárral: Marica grófnő, operett. Este: Román előadás. Szerda: 8 és fél órakor: Lyon Lea, dráma. (A. bérlet.) Csütörtök: 8 és fél órakor: A legkisebbik Horváth-leány, operett. (Bemutató előadás. Lengyel Irén felléptével. B. bérlet.) Péntek: 8 és fél órakor: A legkisebbik Horváth-leány, operett. (Lengyel Irén felléptével. C. bérlet.) Szombat délután 4 órakor: Iglói diákok, daljáték. (Ifjúsági és népelőadás félhelyárral.) Este 8 és fél órakor: A legkisebbik Horváth-leány, operett.

* Hevesi Sándor állását köti a Szomorv darab előadásához. Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy Hevesi a Nemzeti Színház műsorára repertoárként Szomorv Dezső „Nagvasszony” című darabját tűzte ki. A darab kitűzése ellen a színház körében nagy a felháborodás és most követelik, hogy a darabot vegyék le a műsorról. A 8 Órai Ujság érte. ülése szerint Hevesi lemond abban az esetben, ha kényszerítik arra, hogy Szomorv darabját levegye a színház műsoráról.

* Nagy szimfonikus hangverseny okt. 12-én. Románia legjobb zenekara, a csernovici szimfonikus zenekar erdélyi körútján Aradon egyetlen hangversenyt ad szenzációs, szép műsorról. A szezonnyitó eseményszámba menő hangversenyt a legnagyobb érdeklődés előzi meg. Jegyek már válthatók. Sándor F. könyvkereskedésében.

* Tibor Ernő képzőművész szombaton délután nyílik meg az aradi Kulturpalotában. A világviszonylatokban is kitűnő márkájú festőművész kiállított alkotásai a legpompásabb plain-airak, amelyekből Velence, Bretagne és Páris büvöl felénk csodálatos szingazdagságában. A nagynevű művész mindössze csak egy hétre tervezte aradi kiállítását, mert ígérete nagyobb metropolisokba szólítja, ahol még az ősz folyamán részt kell vennie több világnagysággal együtt rendezendő kollektív kiállításon.

* Annabál, a tavalyi műsor egyik slágeroperettje hétfőn teljesen új betanulásban kerül színre. A népszerű operett fő női szerepét Lengyel Irén játssza.

* A Régi Oroszország szombaton délután bérletszünetben kerül színre. A szenzációs és hatásos dráma előadását vasárnap délután 4 órai kezdettel és vasárnap este 8 és fél órakor ismétli meg a nagyszerű prózai együttes.

* A Marica grófnőt kedden délután félhelyárral tűzte műsorra a színház igazgató-

ERZSEBET MOZGO.

Ma d. u. 6 és este 9 órakor

AZ „Ő” FIAI.

Hatalmas életkép, 10 nagy felvonásban az amerikai bevándorlók életéből. (ZSIDÓ LEGENDA.)

Főszerepben: Rudolf Schildkraut. Németország legnagyobb drámai színésze.

Rendes olosó helyárrak.

sága. A címszerepben Horváth Mici fogja ragyogtatni művészetét.

* Bródy Sándor emlékének fog áldozni szerdán a színház. Ez alkalommal a nagynevű magyar író egyik remekét, a Lyon Leát tűzte műsorra az igazgatóság. A címszerepét Szepessy Eta, a színháznak akadémiát végzett új tagja fogja játszani. Lyon rabbi Kallós József egyik legkiválóbb alakítása. Nagyszerű szerephez jutottak még Károly Klári, Mészáros és Kun Dezső.

Uj bolygót fedeztek fel.

Nyolcvan év óta keresik a csillagászok, amíg végre most rátaláltak.

Londonból jelentik: A fokvárosi obszervatórium jelentése szerint, ott egy új bolygót fedeztek fel, amely a Neptun pályáján kívül esve kering a nap körül. Az új bolygó 70 naptávolságra van a földtől. Naprendszerünk eme legkülsőbb bolygójának felfedezése fotográfialaton történt.

Ha a fokvárosi híradás valóban bizonyul, úgy egy nagy csillagászati szenzációról van szó. Ezt a bolygót keresik ugyanis a csillagászok több mint 80 éve, de nem tudtak ráakadni, úgy hogy sokan már kétségbe is vonták létezését, noha a számítások és egyes jelenségek világosan rámutattak, hogy kell lenni még egy bolygónak túl a Neptunon is. Eddig ugyan is a Neptun volt naprendszerünk legkülsőbb bolygója.

Rádió-műsor.

Szombat, október 8. 11. Délelőtti hangverseny. 15.30. „Turandot und der Wiener Kaspar”, tragikomikus mese. Gozzi, Nerthes és Schiller után írta: H. Wawra. 18.30. Kamarazene-est. 19.45. „Der dumme Jakob”, vígjáték 3 felvonásban. Írta: T. Rittner. Utána Jazz-band. — Pozsony. 19.30. Színelőadásátvitel a tót nemzeti színházról „A zsidó nő”. 22.20. Hangversenyátvitel Prágából. — Prága. 16.30. Délutáni hangverseny. 19. „Marica grófnő”, operett 3 felvonásban. Kálmán I. 22.25. Hangverseny. — Róma. 17.15. Délutáni hangverseny. 20.40. Színházi átvitel. — Stuttgart. 15. Szórakoztató zene. 20.15. Kamarazene. 21.15. Kabaré — Leipzig. 20.15. Énekhangverseny zenekari kísérettel. Részletek német operákból. 22.15. Kabaré. — Milano. 23. Jazz-band. — München. 19. A házi zenekar hangversenye. 20. Színelőadás. „Jägerblut”, életkép, ének és dalokkal. 20.15. Táncczene. — Nápoly. 17.10. Könnyű zene. 21. Színházi átvitel. — Breslau. 16.30. Hangverseny. — Frankfurt a. M. 16.30. A házi zenekar hangversenye. 19. Emil Claar emlékünnepe. 20.15. Színelőadás: „Liliom”, írta: Molnár Ferenc. — Berlin. 16.30. Szórakoztató zene. 20.30. Vdiám hangverseny. 22.30. Táncczene. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 17. A Nemzeti színház 90 éves fennállásának jubileuma alkalmából rendezendő ciklus második előadása. Shakespeare: „Makrancos hölgy”. Bevezetőt mond: Dr. Szász Károly. Rendezi Odry Árpád, a Nemzeti Színház főrendezője. 20.30. A Magyar Rádió Ujság félórása. 21. Pontos időjelzés, hírek, közlemények. Utána: Vörös Feri különleges hármass zenekarának hangversenye az Ostende kávéházból.

Apolloban
Harry Liedtke

HARRY LIEDTKE

200-ik jubilaris filmje

Ossi Oswaldával

A hintásleány. Kitünő bécsi vígjáték.

Az 5 és 7 órai előadások rendes olosó helyárral

Az előadások 5, 7 és 9 órai
Ossi Oswaldával

Tudja Ön mi az a FORTUNA?

Olcsó bővásárlási forrás köz női és gyermek szövetruhákat isko-
lás ruhák és kötének beszerzésére. Új és régi kabátok nagy választékban
Mérték utáni rendelések 24 óra alatt kő.
szülnék. **FIGYELEM A DÍMRE!** Arad, Str. Col. PIRICI 5.
(Színház hátsó bejáratával szemben)

KÖZGAZDASÁG.

Francia—amerikai vámháboru előtt.

Amerika több francia áru behozatali vámját felemelte, míg a német árukét leszállította.

Washingtonból jelentik: Nagy nyugtalanságot keltett Lownan a kincstári hivatal helyettes államtitkárának intézkedése, amellyel több francia áru behozatali vámját felemelte, míg egyes német áruk vámját leszállította. Ez az intézkedés a beavatott gazdasági körök szerint a francia—amerikai vámháboru kezdetét jelenti.

A párisi jelentések szerint az estilapok hosz-

szasan foglalkoznak az ügygel és ama véleményüknek adnak kifejezést, hogy az amerikai vámelemelés még jobban elmérgesíti az eddigi konfliktust. A külügyminisztériumhoz nem érkezett még hivatalos jelentés az amerikai francia követtől, de remélik, hogy az amerikai kormány honorálni fogja a legutóbbi francia jegyzékben lefektetett álláspontot.

Zürichben 3.24, Párisban 15.90 a lej

Helyi valutaárak. (Október hó 7.)
Külföldiek: Berlin 38.60, Amsterdam 65.25, Newyork 161.75, London 789, Páris 6.36, Milanó 8.87, Prága 4.81, Budapest 28.47.50, Zág-ráb 2.85.50, Bécs 22.87, Zürich 31.25. — Áru: Márka 38.50, dollár 159, angol font 785, francia frank 6.40, olasz lira 8.90, cseh korona 4.80, pengő 28.30, dinár 2.80, osztrák schilling 23, svájci frank 31. — Pénz: Márka 38, dollár 158, angol font 775, francia frank 6.20, olasz lira 8.50, cseh korona 4.70, pengő 28.50, dinár 2.70, osztrák schilling 22.80, svájci frank 30.50.

Zürichi tőzsdenyitás. (Október hó 7.)
Berlin 123.57.50, Amsterdam 207.97, Newyork 518.60, London 2524.50, Páris 20.35.50, Milanó 28.32.50, Prága 15.37, Budapest 90.75, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.24, Varsó 58, Bécs 73.17.50.

Zürichi tőzsdézárlat. (Október hó 7.)
Berlin 123.58.50, Amsterdam 207.97.50, Newyork 518.60, London 2524.62, Páris 20.35.50, Milanó 28.35, Prága 15.37.50, Budapest 90.75, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.24, Varsó 58, Bécs 73.20.

Bucuresti-i tőzsdézárlat. (Október hó 7.)
Devizák: Páris 6.36, Berlin 38.60, London 787.50, Newyork 162.50, Milanó 8.90, Zürich 31.25, Bécs 22.80, Prága 4.81, Budapest 28.40. — Valuták: Napoleon 6.43, márka 38.15, léva 1.20, török lira 0.84, angol font 784, francia frank 6.36, svájci frank 31.10, olasz lira 2.82, drachma 2.12, dinár 2.83, dollár 159.75, lengyel zloty 18, osztrák schilling 22.90, pengő 28.40, cseh korona 4.75.

= Fizetési zavarokkal küzd a legelőkelőbb bécsi cég. Bécsből táviratozzák: Az osztrák főváros egyik legrégebbi és legelőkelőbb

kereskedőháza, Miller—Aicholz-cég, fizetési zavarokkal küzd. A cég labilitása különösen azért érdekes, mert nem közgazdasági okok idézték elő, hanem családi okok. A Miller—Aicholz-cég, amely egyenrangú a Rothschild és Schöller bankházakkal és olyan előkelő, hogy a mostani cégtulajdonosnak, Miller—Aicholz Henrichnek édes anyja egy Auersperg hercegnő, fizetési zavarokba került. A fedezetlen passzívák három-négy millió schillinget tesznek ki, tehát olyan összeget, amit a bécsi nagybankok és a család könnyűszerrel összeadhat. Erre meg is van a remény és a zavarok elsimitása után a cég likvidálni fog.

= Átszervezik a kereskedelmi minisztériumot. Bucurestiből jelentik: Az ipar és kereskedelmi miniszter elhatározta, hogy a vezetése alá tartozó minisztériumot teljesen át szervezi. A tervek szerint a minisztériumot ki fogják bővíteni a bányaugyek vezérigazgató-ságának megszervezésével és bekapcsolásával. Felállítanak ezenkívül egy petróleum szekciót, továbbá az állami földgazdálkodás fiókgazgatóságát létesít Clujon (Kolozsváron), valamint bányafiókgazgatóságát Constantában és Clujon (Kolozsváron). A cluji (kolozsvári) fiókgazgatóság megszervezésével V. Lazar mérnököt bizta meg a miniszter.

= A Chrissoveloni-bankház tárgyalásai Budapesten. Budapestről jelentik: A hét elején Budapestre érkezett a bucaresti-i Chrissoveloni-bankháznak egyik belfelügyelője és vezérigazgatója, L. Vassolopoló, aki fontos pénzügyi tárgyalásokat folytat a Kereskedelmi Bank vezetőivel. A tárgyalásokat Weisz Fülöppel, az intézet elnökével és Conrad Ottó ügyvezető igazgatóval folytatják le.

= Céghivatali hírek. Az aradi törvényszék céghivatala közli, hogy Vincent Marcel aradi autójavitó üzemének cégbejegyzését kérte.

= Káldi Jenő lett a Steyr autógyár magyarországi vezérigazgatója. Budapestről jelentik: A napokban a Steyr automobilgyár gyártmányainak terjesztésére és javítására részvénytársaság alakult a magyar fővárosban, amelynek elnöke Káldi Jenő lett. Káldi Jenőt nagyon sokan ismerik Aradon még abból az időből, amikor a Marta automobilgyár igazgatója volt. Káldinak eredményes munkaképességét és propagandatevékenységét hamarosan felismerték és a terjeszkedni akaró autógyárnak és több nagy gyárvállalatnak volt Budapesten vezetője. Weisz Fülöpnék, a Kereskedelmi Bank elnökének kérésére most elvállalta a Steyr ügyek magyarországi intézését és elnökléte alatt egy külön magyarországi részvénytársaság alakult meg.

= Az aradi hetipiác árai. Burgonya 4—5 lej, hagyma 6 lej kilónként, tojás darabonként 2.60 lej, teffel literje 10 lej, zöldség 3—4 lej csomónként, tehénturó 16 lej, juhturó 56 lej, vaj 100—140 lej kilónként, tej literje 6—7 lej, savanyított káposzta kilója 14 lej, hizott liba darabja 200—280 lej, sovány párja 150—200 lej, hizott kacska darabja 120—160 lej, sovány párja 110—140 lej, csirke párja 60—100 lej, zöldpaprika kilója 14 lej, aludttej literje 16 lej, káposzta fejenként 4—7 lej, zöldbab 20 lej, paradicsom 4—5 lej, alma 6—12 lej, körte 10 lej, szőlő 16—28 lej kilónként. A gabonapiác árai: árpa 660—680 lej, tengeri (uj) 640, gyengébb minőség 470—480 lej, zab 540—560 lej métermázsánként. Az állatvásár árai: marha 14—18 lej, borjú 28—32 lej, sertés 32—40 lej kilogrammonként elősúlyban.

Mozi.

Az Apollo Harty Liedtke keresztretjénének helyes megfajtói közül a páholyjegyet Varsányi Márta, Bul. Reg. Maria 9, nyerte meg. A jegy a mozi irodájában átvehető.

Felelős szerkesztő: RÉFHY JÓZSEF.

Cenzura Prefectura Judetului.

NYILTÉR.

F. rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

ÓVÁSI!

Fiamért, ifj. Manits Gyuláért, úgy anyagi mint erkölcsi felelősséget nem vállalom.

10498

Id. Manits Gyula, Rovine.

Keresünk ügyes képviselőket

Arad részére szenzációs olkk eladására.

Jó kereset!

Ajánlatok:

C. VELENTZAS & Co.

Buonresti, Bul. Elisabeta 89. alá küldendő.

URANIABAN

RIN-TIN-TIN RIN-TIN-TIN

A BOSSZU.

Rin-Tin-Tin Rin-Tin-Tin

Rin-Tin-Tin Rin-Tin-Tin Rin-Tin-Tin.

Az Urániában a vasárnapi előadások 3, 4 $\frac{1}{2}$, 6, 7 $\frac{1}{2}$ és 9 órakor kezdődnek.

Homokfutó

könnyű, 1—2 lóra, kifogástalan állapotban, eladó. 5835

WÉBER, kisvasut

Képviselőket keresünk

könnyű akvizíciós munkához élet- és hozománybiztosítási ügyekben, — Ajánlatok:

Universala S. A. Lipscai No. 29. Bucuresti küldendő. 5847

CEMENTIPARI GÉPEK,

cementtetőcserepek, üreges betontömbök, beton- és salaktéglák, cementlapok stb. előállítására.

Formák:

Betonsövek, kutgyűrűk, lépcsőfokok stb. előállítására. — I-a cementfestékek. — Complett cementipari berendezéseket raktárról azonnal szállít:

„MODERNA“

Építőipari Gépek és Radiátor R.-T. Brasov, Kiss-u. 12. Telefon 5-78.

Mielőtt gépeket vásárol, tekintse meg gazdagon felszerelt raktárunkat. Prospektusok, árajánlatok díjmentesen.

UTLEVELEKRE ÉS EGYÉBB HIVATALOS IGAZOLVÁNYOKRA

FÉNYKÉPEK

a legjobb kivitelben, gyorsan és mérsékelt ár mellett a

FOTORADIO

FÉNYKÉPÉSZET KÉSZIT.

Str. Consistorului és Str. Mărăsești (Batthyány és Kossuth-u.) sarkán. 5025

Maculatura papir 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában.

Női és gyermek felöltők Iuliu PLESZ Gyula

legelőszobbb bevásárlási forrása:

oég Arad, Str. Col. Pirlo 5. (Vörösmarty-u.) a színház
hátsó belátásával szemben. Saját érdekébe
győződjön meg utóbbi helyen versenyképességéről.
Mielőképpen egyének részletfűtőre is kaphatnak

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 8 Lel. vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lel. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lel. A vastagabb betűvel ki-
vánt szavak aláhúzódnak. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal
fenn tartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely ere-
deti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig
veszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézőkódokra válaszolunk. Alán-
latok, jelíges levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A
kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a ki-
adóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

HAJHULLÁS és hajkorpa ellen a leg-
jobb szer az **EGGER-
PETROL.** — Kapható minden dro-
guerhiában és minden gyógyszerárban.

HÁZASSÁG.

MÉG egyszer megkísérlem hirdetés ut-
ján megkeresni párom. Többszöri hirde-
tésemre senki nem jelentkezett. Amellett
kérem a hölgyeket, hogy küldjék el le-
velüket „Komoly” jelígre az Aradi
Közöny kiadójába. 27 éves keresztény
fiatalember vagyok. Jelígre és postres-
tantra nem válaszolok, amiért is teljes
címe leveleket kérek. 5248

ALKALMAZÁS.

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánlkozok fiatal
nő magános urhoz. Cimeket az Aradi
Közöny kiadójába. 5324

ROMÁNUL beszélő intéző 400 holdas
birtokra kerestetik. Cím az Aradi Köz-
öny kiadójában.

NÉMET kisasszony gyermekek mellé
ajánlkozok. Cimeket az Aradi Közöny
kiadójába kér. 5336

LAKÁS.

KIADÓ november elsejére Str. Unirei
(Fábián-u.) 11. alatt az Ortutay palotá-
val szemben két uccal helyiségből álló
üzlethelyiség hozzátartozó 2 külön szo-
bával, konyhával és mellékhelyiségek-
kel együtt. Értekezhetni lehet a vagon-
gyári portánál. 5312

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba
város központjában azonnal kiadó. Str.
Ciorogariu (Vécei-u.) 4. 5332

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba
férfi vagy nő részére esetleg teljes ellá-
tással, zongora használatú kiadó. Str.
Velichu 29. 5345

TELJES ellátással keresek november
1-re különbejárati, feltétlenül tiszta és
csinosan butorozott szobát. Ajánlatokat
átvesz az Aradi Közöny kiadójánál. 5333

VÉTEL ÉSELADÁS.

SÜRGŐSEN eladó olcsó cséplőgarni-
tura 1 drb. 8-as számú Máv. eredeti ma-
ganiáró, egy hengeres, tiz légkörös 13
éves, hozzá egy Hoffer végig gyűrűs-
szekrény minden felszereléssel 17 éves,
elsőrendű állapotban. Mita Igrisan, Pe-
cica (Pécska.) 5326

ZSUR ASZTALKÁK, sezlón, szekré-
nyek, antik lámpák, férfi kabátok, bun-
dák, férfi öltönyök, női ruhák, íróasztal-
ok, toaletti asztalkák, ebédlő diványok,
íródei berendezés, Büsendorfer zongora,
írógépek, fotelok, szőnyegek, órák, ké-
pek, függönyök, storeok, kredencek,
asztalmenük, asztalok, székek, antik
szekrény, varrósasztalkák, dísz tárgyak,
stb. eladók. Salgóné, Str. Consistoriului
(Batthyány-u.) 12., I. em. jobb. 1000

PETROLEUMOS hordókat jó állapotban
sürgősen megvételre keresek. Cím Lu-
dovic Farkas, Chişineu-Cris petroleum-
raktár. 5340

ANTIK és modern butorokat, műtár-
gyakat, antik poharakat, márkás por-
cellánokat, antik sálakat, használt buto-
rokat, szőnyeget, szervizeket, férfi
ruhákat, fehérneműket, stb. bizomán-
ba veszek, azok magas árban való
kvors eladásáról gondoskodom. Salgóné,
Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.)
I. em. jobb. 1000

KÜLÖNFÉLÉK.

EGY JÓHANGU ZONGORA BÉRBE-
ADÓ. Calea Bihorului 2., I. emelet 30.
Urvanott jó házikoszt kapható. 5338

**Modern, új
négy szobás magánház**

a belvárosban

← KIADÓ. →

Cím Rudolf Mosse hirdetőben.

Női harisnya 20, cérna minőségben 65 L.-től

Selyem harisnya II. Lei 55, prima I. Lei 85, valódi selyem Lei 95. —
Férfi és gyermek harisnyák 20 lejű. — Divatkeresztyük 60 lejű. —
Reform nadrágok 68 lejű. — Kötött kabátok, selyem szíjak. — Divat
csipkék szűz és fehér színben a legelőszobbb árért. 6881

Bogó A.

Str. Eminescu 13.

**Megbízható,
szakképzett**

ALMOLNÁR,

ki nagyobb, modern magasörlésű
malomba már működött és a főmolnár
helyettesítésére képes, legmodernebb

bánati nagy malomba mielőbbi belépésre felvételük.

Ajánlatok, fizetési igény megjelölésével és referenciák
feltüntetésével „Molnár” jelígre **Fehér Olga**
hirdetőjébe küldendők: TIMIŞOARA, IV., Str. Miron Costin 5.

**Már 40 cseh koronáért vagyis 200 leiert kap 1/8
csehszlovák IV. osztályu sorsjegyet, amellyel 2 mil-
lió cseh koronát vagyis 10 millió leit lehet nyerni.**

Kis kockázattal **Ungár S. bankháznál** **Nagy vagyost nyerhet!**
(Bratislava)

Rendeljen azonnal! Zárt borítékban! 5311

A IV-ik osztály huzása 1927. október 20-án.

Főnyeremények: 1.000.000 cK., 700.000 cK., 300.000 cK., 200.000 cK.
stb. stb. Össznyeremények 60.000.000 cK. 300 millió Lel.

A IV. osztályu 1/8 cK. 40 1/4 cK. 80 1/2 cK. 160 1/3 cK. 320
sorsjegyek árai **Lei 200 Lei 400 Lei 800 Lei 1600**

Minden rendelést azonnal végrehajtunk. Fizetés a sorsjegy vétele után
Nyeremények kifizetése a sorsjegy ellenében. Huzás után azon-
nal küldjük a nyereményjegyzéket. —: **Diszkrét szállítás!**

UNGÁR S. bankháza
BRATISLAVA, (Cseh-Szlovákia) Ventur-u. 20

Rengetegen nyertek már! Az I. osztályu huzásnál főnyereményt nyertek!

Butorok részletre

kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árban.

GARAI, Arad, Piata Avram Jancu **Cimre ügyelni!**
(Szabadság-tér) 10. szám

LEGJOBB
gramofonok, hanglemezek
Grozavescu énekszámai

nagy választékban

Fábián és Társa

Arad, Str. Metianu (Forrai) 16.

Nagyromániában

egyedülálló közszükségleti
tömegcikket gyártó

Iparvállalat,

mely cikkét készpénz el-
lenében helyezi el na-
gyobb tőkével belevonna
olyan kereskedelmi szak-
ismerettel bíró egyént,
aki a vállalat részbeni ve-
zetését is ellátná. 10938

Megkereséseket „Jóvedelmező
tőke” jelígre Rudolf Mosse
hirdetővállalat továbbít.

**Ia. dicsőszentmértóni
darabos carbid**

106, 58 1/2 kg-os osomagolás, autók
részére 5 kg-os email dobozok

legelőszobbban kaphatók:

Kornis Testvéreknél,

Arad, Bul. Reg. Maria 13.

Telefon 501, 555, 90, 1046

Nagyvállalat keres

lehetőleg azonnali belépésre
8 perfektnémet-román 8

gép- és gyorsírónt.

lehetőleg magyar nyelvtudással. Alán-
latok „Export Import” jelígre
Rudolf Mosse hirdetőjébe küldendők. 1046

**ESTRAS DIN PUBLICATIUNE DE
LICITATIE.**

In baza recercării se vor vinde prin
licitație publică, care va fi ținută la 15
(cincisprezece) Octombrie 1927, după
masă la orele (3) trei în Sepreus în co-
nacul domn. dr. Momac cu intervenția
notarului public dr. Eugen Beleş din
Arad în sarcina risicul și spesele fosil-
lor arendași tardivi în plată circa (300)
treisute malmetri graú și circa (45)
patruzecișicinci malmetri orz. aceluia,
care va oferii mai mult, eventual și sub
pretul de strigare, care este la graú Lei
730, per mm. și 625, la orz per mm.

Amatori au se depună 10% vadu, ce-
lelalte condiții a licitației sunt depuse
la notarul dr. Eugen Beleş, iar obiec-
tele să pot vedea în fata locului.

Arad, la 7. Octombrie 1927.

10438

Dr. D. Momac.

**Egy nagyon szép,
ujjonnan készült**

lefnyszoba eladó.

Cím Rudolf Mosse hirdetőben.

CSÖDARVERÉSI HIRDETÉNY.

Vb. Kohn Armin és fivére aradi
cég csődügyében csődletár 1—739.
tételle alatt felvett és 655.994 becsér-
tétet képviselő porcellán-üveg áru-
raktár ajánlati uton egy tömegben
elárvereztetik.

Zárt írásbeli ajánlatok becsérték
10 százalékanak megfelelő bánatpénz
zel irodámban 1927. október 13-nak
délelőtti 12 óráig benyújtandók.
Benyújtott ajánlatok felett állandó
csődválasztmány ugyanezen nap dél-
után 3 órakor határoz dr. Sugár Je-
nő választmányi elnök irodájában
Arad, Piata Avram Iancu 22. sz.

Arverési feltételek, leltár és ingók
közbenjöttömmel naponként délután
3 és 6 óra között megtekinthetők.

Aradon, 1927. október 6-án.

Dr. Miclea Sever ügyvéd,
5349 csődtömeggondnok
Arad, Bul. Reg. Ferdinand 12.

**Nagyobb
kifutó fiu
nappalra**

jó fizetéssel azonnal fel-
vetetik. — Cím az Aradi
Közöny kiadóhivatalában.